ԺԶ.° ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4169 12/24 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1899 ՈՒՐԲԱԹ 21 ՌԷՃԷՊ 1317 ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4169

درعلیه ده غلطه ده (آرهولك) غزته سی اداره خانه سی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » վեցամսեայ. 70 »
» » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆր.
» » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական բաժանորդաց ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԴԱՀԱՏԵԼԻ

Շաբաթ օրուան Արեւելքը կրկնակ ոճիրի մը լուրը կը բերէր Սկիւտարէն։ Պատմութիւնը իր յուզիչ պարագաներովը դեռ ամէն ընթերցողի միտքին մէջ թարմ է հարկաւ։ Յակոբ անուն երիտասարդ մը փորձ կ'ընէ սպաննել իր գեռատի կինը, վասն զի «Թօքախտաւոր ըլլալով ու օրերը համրուած, կը մտածէր թէ մ՛ գուցէ իր մեռնելէն ետքը իր կինը ամուսնանայ ուրիշի հետ»։

Ինծի համար, շատ մը երկարապատում վէպերէ աւելի յուզիչ բան մը ունին այդ քանի մը տողերը, որոնց իմաստը կրնայ խեղաթիւրուիլ, դիմացինին կեանքին վերջ տալու փափաքը վերագրելով նախանձի, և այլն։ Դժբաղդ երիտասարդը սակայն յաջողապէս վերջ տուեր է իր կեանքին և նոյնին՝ լոկ «փորձով» գոհացեր է, կամ բաղդը այնպէս բերեր է, կնոջը մասին։

Սովորական ոճիրներէն տարբեր բան մը, աւելի խորունկ շարժառիթ մը, շատ կնճռոտ հոգեբանութիւն մը չէ՞ք նշմարեր գործին տակը։ Ինչ պահեմ մեղքս՝ այդ տողերը կարդացած ատենս չի կրցայ քամահրել խեղճ երիտասարդը՝ մեղքցայ դժբաղդ կինը՝ իսկ անկարելի էր չարգահատել խեղճ երկանը վրայ։

Եւ եթէ ընթերցողներս չգայթակղին, աւելի առաջ երթալով պիտի ըսեմ թէ ես սքանչացայ այդ երիտասարդին դէպի իր կինը ունեցած սիրոյն վրայ՝ սէր մը, որ չուզեր մահով բաժնուիլ իր սիրականէն, այլ կ'ուզէ շարունակուիլ գերեզմանէն անդին իսկ՝ սովորականէն քիչ մը տարբեր հայեացքով մը ես կուզեմ այդ տռամին մէջ տեսնել չէ թէ կեանք մը զրկելու ոճրագործական շարժառիթը, հապա պահպանումը՝ Աստուածային Նուիրագործութեամբ յօդուած կապին, զոր անխղճօրէն կրծելու և բաժնելու վրայ են Թօքախտի մանրէները։

Շատ անգամ տեսեր եմ որ մահամերձներ իրենց կուրծքին վրայ սեղմած պահած են իրենց համար սիրական առարկաներ, որոնցմէ չեն ուզեր բաժնուիլ նոյն իսկ ցուրտ գերեզմանին մէջ։ Տեսեր եմ մեռեալներ, որոնց ձեռքերուն մէջ դրուած են մազի խուրձեր՝ իրենց մէկ սիրելիին գլխէն կտրուած՝ կամ ուրիշ ո՛ և է առարկայ, ուսկից չէ ուզած բաժնուիլ մեռնողը։

Հին ժամանակները, և վայրենիներուն մէջ՝ մինչեւ այսօր, սովորութիւն կայ, կ'ըսեն, մեռնող մարդուն հետ ողջ ողջ թաղել նաեւ իր կինը կամ կիները։ Ըսել է թէ մարդուն մէջ կայ տենչանք մը իր կենակիցէն բնաւ չբաժնուելու, և տեղ տեղ այդ սովորութիւնը ընդունած է դարերու նուիրագործումը։ Այդ հին, գազանական սովորութեան վերկենդանացումը ջատագովել մէկուն միտքէն չանցնիր հարկաւ, ներկայ լուսաւորուած դարուն մէջ, ուր մարդիկ հոգի կու տան իրենց ընկեր-արարածները մահէ փրկելու համար, թէեւ երբեմն ալ ճիշդ ներհակ նպատակով, ոչինչ կը խնայեն, ինչպէս օրերուս կը տեսնուի աշխարհի մէկ անկիւնին մէջ (Թրանսվալ)։

Փիլոզ մեղքեր ալ կան, կ'ըսեն ոմանք՝ Յակոբի ոճիրն ալ արդարացող ոճիր մըն էր՝ պիտի ըսեմ, ընդունելով թէ սիրայօդ կենակցէ մը չբաժնուելու որոշ— և քիչ մը սխտաւոր, եթէ կ'ուզէք— փափաքով կատարուած էր այն։

Եկեղեցին ասանկներուն կը զլանայ վերջին յարգանքը, թերեւս լոկ ուրիշներուն դաս մը տալու և զանոնք նոյնօրինակ ընթացքէ մը զգուշացնելու համար։ Եւրոպական քաղաքներու մէջ տեսեր եմ անձնասպաններու թաղումներ, որոնք կարծես աւելի փառաւոր կը կատարուին նուագածութեամբ, քահանային աղօթքներուն տեղը բռնելու համար։ Եւ այդ տեսակ թաղումներ տեսած պահուս յաճախ խորհած եմ թէ ինչքան հակասական են մարդկային դատողութիւնները։ Ոմանք անձնասպաններուն կը զլանան ամէն մահկանացուի շնորհուած թաղումը, ուրիշներ բացառիկ պատիւներով կը շրջապատեն նոյն դագաղը։

Եւ լրագրին մէջ պատմուած այս դէպքին մէջ չե՞նք կրնար արդեօք քիչ մը աւելի տռամաթիք բան մը տեսնել։ Խեղճ երիտասարդը, որ գիտէր թէ իր օրերը համրուած էին, կը յաջողէր վայրկենապէս սպաննել ինքզինքը, իսկ միայն կը վիրաւորէր իր կինը։ Դժուարին պիտի ըլլայ հարկաւ ստուգել թէ դիպուածո՞վ թէ գիտումով դէպքը այդ վերջաւորութիւնը ստացաւ։ Վէպերու մէջ ամէն բան յաճախ վերջինին կը վերագրուի. հոս ալ, իրականին մէջ, նոյնպէս կարելի չէ՞ արդեօք գիտումի տալ գնդակին վրիպումը։

Մանրալուրի մը այս մեկնութիւնը իրաւունք պիտի տայ արդարեւ յաւէտ մեղքնալ խեղճ Յակոբը, կարեկցիլ յուսահատ երկանը, արգահատիլ դժբաղդ Թօքախտաւորին, և սովորական, անխիղճ ոճրագործներուն կարգէն դուրս հանել զինքը։

Ա. Գ.

Պարտիզակ

ՍԻՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑՔԻՆ ՀԱՍՈՅԹԸ

Լէսէբսի արձանին բացման հանդէսին առթիւ, որուն վրայ կը գրէինք երէկ, Ֆիկառօ բաղդատական վիճակագրութիւն մը հրատարակած է երեսուն տարիէ ի վեր Սիւէզի ջրանցքէն անցնող նաւերուն և ուղեւորներուն արտադրած հասոյթին վրայ. Շահեկան կը համարինք ներկայացնել զայն մեր ընթերցողներուն։

1870 յունուար 1էն մինչեւ 1898 դեկտեմբեր 31, Սիւէզի Ջրանցքի Ընկերութեան գանձած ընդհանուր հասոյթը եղած է 1,582,872,901 Ֆր., այսինքն տարեկան 58 միլիոնէն աւելի։ Այդ հասոյթը որ 1870ին 6,400,000 Ֆր. էր, 1898ին 82,657,420 Ֆր. եղած է, ինչ որ ցոյց կու տայ անոր յարաճուն յաւելումը։ Ջրանցքէն անցնող ուղեւորներուն թիւն է, 1898ին, 219,554 որոնց 35,000ը անգլիացի, 24,000ը օսմանցի, 24,000ը ռուս, 14,500ը Ֆրանսացի, 10,500ը սպանիացի, 6000ը իտալացի, 3500ը հոլանտացի և 421ը ճափոնցի (ամէնքն ալ զինուորական)։ ասոնցմէ զատ անցած են նաեւ 80,000 ոչ-զինուորական ուղեւոր (առանց հաշուելու 17,000 ուղեւորներ, ուխտաւոր, գաղթական, տարագիր եայլն)։ Այս 229,554 ճամբորդները 2.195,545 Ֆր. անցքի տուրք վճարած են Ընկերութեան։ Առաջին տարին, 1870ին, անցած էին ընդամէնը 26,758 ճամբորդ, վճարելով 263,552 Ֆր. տուրք։

Այդ առաջին տարին, 486 նաւեր միայն անցած էին ջրանցքէն, 436 609 թօնօ տարողութեամբ։ 1898ին, նաւերուն թիւը կը հասնէր 3500ի, 9,238,000 թօնօ տարողութեամբ։ Ուղեւորներու տեսակէտով, 1896 տարին ամէնէն առատը եղած է. 308,243 ուղեւոր անցած են՝ 3,082,432 Ֆր. տուրք վճարելով, այսինքն մարդագլուխ 10 Ֆր.։ Ապրանքի տեսակէտով, ամէնէն կարեւորը եղած է 1898 տարին ուր 9,238,603 թօնօ տարողութեամբ ապրանք անցուած են Սիւէզէն, 82,657,420 Ֆր. տուրք վճարուելով։ Բայց, այդ տարին 3503 նաւեր միայն անցած էին, մինչդեռ 1892ին անցնող նաւերուն թիւն էր 3559 և 1885ին 3624. իսկ ամէնէն շատ թիւով նաւ անցած տարին եղած է 1891ը (4207 նաւ)։

Թրանսիթին գինը քանի մը անգամներ զեղչուած է ի մեծ գոհունակութիւն անգլիացիներուն մանաւանդ, որոնք ջրանցքին առաջին յաճախորդներն են։ 1898ին անցնող 3503 նաւերուն 2595ը անգլիական էին, այսինքն ընդհանուր թիւին 100էն $62\frac{1}{2}$ը. տարողութեան տեսակէտով ալ համեմատութիւնը նոյնն է։ Անգլիականներէն ետքը կու գան գերմանականները 356 նաւով և Ֆրանսականները 221 նաւով։ Յետոյ յաջորդաբար միւս ազգերու նաւերը։ Ուրեմն, Սիւէզի Ջրանցքը ամէնէն աւելի ծառայութիւն մատուցած է անգլիացիներուն որոնք ամէն կերպով և ամէն առթիւ օգտուած են անկէ։ 1876ին, Ֆրանսացիները անփոյթ գտնուեցան ձեռք ձգելու Ջրանցքին Ընկերութեան 176,000 բաժնեթուղթերը զորս անգլիացիները գնեցին հարիւր միլիոն Ֆր. վճարելով, և այսօր չպիտի ուզէին ծախել 640 միլիոնի զոր կ'արժեն։

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

ԱՌ ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԷԼ ՏՕՆԷԼԵԱՆ

ՇՈՒՄԼԱ, 5 Նոյեմբեր

Ջերմագին շնորհաւորութիւններս Ձեզի նախ՝ իբր օրինակելի գրագիտուհի, երկրորդ՝ իբր խղճամիտ հեղինակուհի։ Մեր արդի աշխարհաբարին համար՝ մեծագոյն պէտք մը ունէինք քերականութեան méthodique դասագրքի մը։ Արդարեւ ոչ սակաւ անձեր, զորս յիշատակած էք Ձեր Քերականութեան Ա. գրքին յառաջաբանին մէջ, փորձեցին այդ անմիջական և կենսական պէտքին գոհացում տալ, բայց ցաւ է խոստովանիլ որ անկատար և անգոհացուցիչ գործեր մէջտեղ նետեցին։ Ձեր հեղինակած արդի աշխարհաբարի Քերականութեան երկու մասերն ալ անվիճելի առաւելութիւններ ունին նախորդներուն վրայ՝ լեզուին միակման և ուսանողին մտաւորական կարողութիւնները զարգացնելու կրկին տեսակէտներով։ Մեծապէս փափաքելի է որ Ձեր այս օգտակար դասագրքերուն գործածութիւնը ընդհանրանայ անխտիր մեր բոլոր ազգային վարժարաններուն մէջ։ Անձկանօք կը սպասենք Գ. հատորին վաղ ընդ փոյթ հրատարակման։

Սակայն, ազնիւ Տիկին, կու գամ անձնական և փորձառական մէկ քանի դիտողութիւններս ձեր ներողամիտ ուշադրութեան և լուրջ նկատառութեան յանձնել։

Քերականութեան Ա. գիրքը, որ լեզուին տարրական կանոնները կը պարունակէ, յայտնապէս յատկացուած է տարրական նախակրթարաններու տարրական դասընթացքի աշակերտներուն։ Կանոններուն սահմանները որոշ և մեկին են, լեզուն՝ պարզ ու դիւրըմբռնելի, ինչպէս նաեւ հրահանգները՝ կարճ ու հետաքրքրական. ոտանաւորները, ըլլա՛յ հեղինակութիւն, ըլլա՛յ թարգմանութիւն, խիստ յաջող են ու սահուն։ Սակայն կան ոտանաւորներ, ինչպէս Տերեւը, Փուշն ու վարդը, Բարեկամութիւնը, Կոյր տղան, որոնք անյարմար են Ա. գրքին մէջ դրուելու. վասն զի դասատուին, որքան կարող ու փորձ ալ ըլլայ, անկարելի կը դառնայ փուշն ու վարդին ու ասոր նմաններուն տակ սքօղուած գաղափարները մարսել տալ իր սաներուն։ Մանկավարժական օրէնքով՝ հեղինակի մը ուշադրութեան առաջին առարկան պէտք է ըլլայ, դասագիրք մը յօրինած պահուն, իր դէմը գտնուող աշակերտներուն մտաւորական կարողութեանց հասունութեան աստիճանը։ Ո՛րքան սիրուն ու հրապուրիչ են Գեղջուկին պանիրը, Փոքրիկ բարձիկը, Ստախօսին պատիժը, Կարուակն ու մեծատունը, ևլն. զորս սանիկները հետաքրքրութեամբ կը կարդան և առանց դժուարելու կ'արտասանեն։

Ըստ իս, աւելի յարմարագոյն է նաեւ Ա. գրքին մէջ աւելցնել արմատ, բարդ և ածանցեալ բառերու միակ սահմանները, պարզ նախադասութեան վրայ ծանօթութիւն մը և Բ. գրքին կէտադրութեան համառօտակի կանոնները. վասն զի աշակերտները պարտին նախապէս տարրալուծել նախադասութիւնները և զանոնք հասկցած ատենին իսկ՝ պէտք է որ անպատճառ գաղափար ունենան կէտադրութեան նշաններուն վրայ, ընտիր առոգանութեան և ընթերցանութեան տակաւ ընտելանալու համար։ Թէ ինչո՛ւ կը շեշտեմ այս կէտերը, վասն զի մեր մէջ կան տակաւին ուսուցիչներ, որոնք կուրօրէն կը հետեւին դասագիրքի մը ցոյց տուած շաւղին, և կապուած կը մնան անոր, աշակերտներուն մտաւորական կարողութեանցը համեմատ՝ նշանախեց մը առանց փոխելու և կամ առանց նոր բան մը աւելցնելու։

Այս անձնական ու փորձառական դիտողութիւններս, առանց arrière pensée-ի, կը յանձնեմ, ազնիւ Տիկին, Ձեր լուրջ նկատառութեան, հրապարակաւ յայտնելով որ համամիտ եմ բոլորովին Ձեր հեղինակութեանց մասին Արեւելքի մէջ մէկ քանի կարող գրիչներու կողմէ յայտնուած կարծիքներուն։

ՍՏԵՓԱՆ ԱՊԱՋԱՆԵԱՆ
Տեսուչ Շումլայի ազգ. վարժարանին

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ, 2|14 Նոյեմ.

Քաղաքիս կառավարիչը՝ Իսմայիլ փաշա Սապրի, դատական գործոց նախարարի խորհրդական անուանուած ըլլալով, իրեն յաջորդեց պետական բժիշկ մը, Տօքթ. Մահմուտ փաշա Սըտգը։

Անցեալ հինգշաբթի օր, 9 նոյեմբեր, Տ. Յակոբ Աշըտ եպիսկոպոս և Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցւոյ քարոզիչ Տ. Վահրամ Ծ. Վ. Ազարեան, իրենց հետ ունենալով Թաղ. Խորհրդարանի դիւանակալը՝ այցելութեան գացին նորընտիր կառավարիչ փաշային որուն պաշտօնը շնորհաւորեցին։

Վսեմ. կառավարիչը խիստ սիրալիր ընդունելութեամբ մը պատուելով Աղեքսանդրիոյ հայ գաղութին ներկայացուցիչները՝ խոստացաւ իր մասնաւոր հոգածութեան առարկայ ընել Աղեքսանդրիոյ հայ հասարակութիւնը։

—Նոյն օրը, կէս օրէ վերջը, Յակոբ եպիսկոպոս իր մօտաւոր մէկ ազգականին մահը գուժող հեռագիր մը ստացած ըլլալով՝ հարկադրուեցաւ իրիկուան ճեպընթացով Գահիրէ ուղեւորիլ, որով չկրցաւ ներկայ գտնուիլ նախորդ կառավարիչ Իսմայիլ փաշա Սապրիի տրուելիք պաշտօնական այցելութեան. հետեւաբար այս այցելութիւնը կատարեց Տ. Վահրամ Ծ. Վ. Ազարեան, ընկերակցութեամբ Թաղ. Խորհրդարանի դիւանապետին։ Ամբողջ Աղեքսանդրիոյ ժողովուրդը խորին ցաւով կը զրկուի նախորդ կառավարչին ներկայութենէն որ իր բարի գործերովը և հեզահամբոյր բնաւորութեամբը թէ՛ տեղացի և թէ՛ օտար տարրին յարգանքը եւ համակրութիւնը կը վայելէր. իր մասնաւոր հոգածութեան և պաշտպանութեան առարկայ ըրած էր տեղւոյս հայ գաղթականները որոնց ամէն տեսակ դիւրութիւններ կ'ընծայէր ազնուաբար։

Տ. Վահրամ Վրդ. Ազարեան յիշեցնելով Ն. Վսեմութեան՝ այս բարեհաճ ընթացքը՝ շնորհակալութիւն յայտնեց եւ միանգամայն շնորհաւորեց Սապրի փաշայի նոր պաշտօնը։ Նախորդ կառավարիչը իր բնական համեստութեամբ պատասխանեց թէ ինք լոկ իր պարտականութիւնը կատարած է և թէ «իր տեղը ո՛վ ալ է պարկեշտ մարդ նոյնը պիտի ընէր»։

Տ. Վահրամ վարդապետ արժանավայել պատիւներով հիւրասիրուելէ յետոյ, Առաջնորդարան վերադարձաւ։

—Երկուշաբթի օրը, 1/13 նոյեմբեր, Տ. Յակոբ Աշըտ եպիսկոպոս և Տ. Վահրամ վրդ. Ազարեան, նմանապէս Հայ Հռոմէական հասարակութիւնը ներկայացնող երկու հայ կաթոլիկ վարդապետներ, ուրիշ հոգեւոր հասարակութեանց պետերուն հետ պատիւ ունեցան Բարձր. Խտիվին ներկայանալու։

Նորին Բարձրութիւնը յատնկայս ընդունեց եկեղեցական դասը որոնց մէջ աստիճանաւ երիցագոյնը, Յակոբ եպիսկոպոս, ամէնուն կողմէ բարի գալուստ մաղթեց Ն. Բարձրութեան։

Բարձր. Խտիվը շնորհակալութիւն յայտնելով, քառորդ ժամու չափ սիրալիր տեսակցութիւն մը ունեցաւ որու միջոցին հաճեցաւ տեղեկութիւններ հարցնել Եգիպտոսի հայ գաղութին բարօրութեան մասին, առ որ շնորհակալութեամբ պատասխանուեցաւ թէ ամէնքն ալ գոհ և հանգիստ՝ իրենց գործերով կը պարապին։

Աշըտ Սրբազան և Տ. Ազարեան հայրսուրբը Բարձր. Խտիվէն հրաժեշտ առնելէ յետոյ Բարձր Խտիվուհիին ապարանքը գացին և այցելուաց տումարին մէջ իրենց անունը արձանագրեցին։

Աշըտ եպիսկոպոս թէեւ հիւրաբար քաղաքս կը մնայ, սակայն Թաղ. Խորհուրդը ուզելով օգտուիլ աստիճանաւոր եկեղեցականի մը ներկայութենէն, փափաք յայտնած է որ պաշտօնական այցելութեանց մասնակցի։

—Այսօր, 14 նոյեմբեր, քաղաքիս նորընտիր կառավարիչը՝ Մահմուտ փաշա Սըտգը և փոխ-կառավարիչ Մուսթաֆա պէյ, ընկերակցութեամբ կառավարական պաշտօնատան քարտուղար Պ. Պէնէտուչչիի՝ փոխադարձ այցելութեան եկան Թաղ. Խորհրդարան, և արժանավայել պատիւներով ընդունուեցան Տ. Յակոբ Աշըտ եպիսկոպոսի և Տ. Վահրամ Ծ. Վ. Ազարեանի կողմէ։

Վսեմ. կառավարիչը և իր հետեւորդները Թաղ. Խորհրդարանի մեծ դահլիճին մէջ հիւրասիրուելէ յետոյ, այցելեցին ազգ. երկսեռ վարժարանները ուր տիրող կարգապահութենէն գոհ մնացին եւ շնորհակալութիւն յայտնելով մեկնեցան։

ՏԵՂԱՅԻ

ԴԵՐԱԳՈՅՆ ԱՏԵԱՆԸ

ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԱԼՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Նիստը բացուելուն պէս կը կոչուի արքայական ամբաստանեալ

Պ. ԿՈՏՖՐՈՒԱ

Նախագահը կը հարցնէ.

—Բարիզի արքայական երիտասարդութեան նախագահն էք և նոյն դաշնակցութեան կեդրոնական քոմիթէին ու Ճերմակ Մեխակի Ընկերակցութեան անդամ, այնպէս չէ՞։

—Այո։

—Ուրեմն դուք ալ մասնակցած էք այն ցոյցերուն՝ զորս այդ դաշնակցութիւնները կազմակերպեցին։

—Այո, բայց դատավարութեանց շարունակութիւնը ցոյց պիտի տայ թէ բնաւ դուրս չեմ ելած օրինաւորութեան սահմանէն։

—1898 հոկտեմբեր 2ի ցոյցերուն մասնակցեցաք։

—Այդ ցոյցերուն պատճառ եղաւ գումարում մը՝ որ Վակրամ սրահին մէջ տեղի պիտի ունենար։ Լսեցի որ «Անկցի՛ բանակը» կը պոռային, ես ալ սկսայ «Կեցցէ՛ բանակը» պոռալ։

Ամբաստանեալը յետոյ կ'ըսէ թէ Շէռշ Միտիի ցոյցը հայրենասիրական պարզ ցոյց մըն էր, առանց ո և է քաղաքական նպատակի։

Նախագահը.—Պ. Ֆէլիքս Ֆօրի յուղարկաւորութեան օրը կատարուած ցոյցերուն չմասնակցեցա՞ք։

—Քաղաքական նպատակ մը չունէին այն օրուան ցոյցերն ալ։

—Սակայն Ռէվէյլ Ֆրանսէ թերթը գրած էր թէ արքայականներու նոյն օրուան շարժումին դուք վարիչ կարգուած էիք։

—Չեմ կարծեր որ օրէնքին հակառակ բան մը ըրած ըլլամ։

—Լիպռ Բառոլի այդ մասին հրատարակած հրահանգներէն տեղեկութիւն ունի՞ք։

—Ո՛չ։

—Փետր. 23ի օրուան համար պատուէրներ տրուա՞ծ էին։

—Ոչ. նոյն իսկ զիս յանդիմանեցին պատուէր տրուած չըլլալուն համար։

Նախագահը տեղեկագիր մը կարդացնել կու տայ՝ ուրկէ յայտնի կ'ըլլայ թէ Ֆէլիքս Ֆօրի մահուան օրը մեծ փութկոտութեամբ գումարուեր են արքայականները։

Պ. Կոտֆրուա, պատասխանելով կ'ըսէ թէ Ֆէլիքս Ֆօրի մահուան լուրը առնուելուն պէս, հաւաքուեցան իրենք՝ իրենց քաղաքականութեան նպատակը որոշելու համար։

Նախ.—Մարտ 22ին՝ Գիտական Ընկերութեանց շէնքին մէջ դուք գումարեցիք այլ և այլ դաշնակցութեանց ներկայացուցիչները, անանկ չէ՞։

—Այդ գումարման նպատակն էր բողոքել կարգ մը խուզարկութեանց դէմ՝ զորս ոստիկանութիւնը կ'ընէր։ Պ. Կէռէն ներկայ էր իբր տնօրէն Անթիժիւիֆ թերթին, ինչպէս որ ներկայ էին ուրիշ շատ մը թերթերու ներկայացուցիչները։ Այդ գումարման մէջ ես իրաւունք չունէի բողոքելու Օրլէանի իշխանին համար արտասանուած համակրական խօսքերուն դէմ։

Ամբաստանեալը այս առթիւ կը կարդայ հատուած մը այն ճառէն՝ զոր այդ գումարման մէջ արտասանած էր, և որուն մէջ ինք կը քննադատէ թէ՛ Պ. Տէռուլէտի քաղաքականութիւնը և թէ հակասեմականներու ուղղութիւնը։

Նախ.—Պ. Միւլէն ձեզի տեղեկագիր մը ղրկա՞ծ է Հայրենասէրներու Դաշնակցութեանց վրայ։

—Այո, բայց այդ տեղեկագիրը խնդրեցի մի՛ միայն տեղեկանալու համար միւս ընկերութեանց շարժումներուն, ինչ որ իմ իրաւունքս էր։

—Նամակով մը փափաք կը յայտնէք գիտնալ թէ Հայրենասէրներու դաշնակցութիւնը ի՞նչ ուժ կրնայ դնել ձեր տրամադրութեանը տակ։

—Շատ բնական բան մըն է ատ. երբ Հայրենասիրաց Դաշնակցութիւնը վերակազմուեցաւ, քաղաքական նպատակ մը չունէր, այլ հայրենասիրական ընկերութիւն մը կը հռչակէր ինքզինքը։ Այս պատճառաւ մեր մարդոցմէն շատեր յարած էին անոր։ Վերջը, երբ Դաշնակցութիւնը իր նպատակը փոխեց, խնդիրն ալ փոխուեցաւ ու ես պարտաւոր էի աւելի շատ տեղեկութիւն ունենալ իր վրայ։

—Լիլի մէջ ճամբորդութիւն մը ընելով յայտարարած էք թէ մեծ հարուած մը մօտալուտ էր ու ջանացած էք գրաւել Լիլի քաղաքապետութեան շէնքը։

—Տղայական պատմութիւն մըն է ատիկա։ Լիլ ճամբորդելով, ես նպատակ ունէի արքայական դաշնակցութիւնը ստուարացնել։ Յետոյ այն սրահը՝ ուր գումարուած էինք, բաց էր և ամէն մարդ կրնար լսել հոն խօսուածը։ Այդ գումարումէն ետքը ես Պէլճիքա անցայ՝ ուրկէ Օրլէանի իշխանը ներկայացնող պատկերներու ծրար մը բերի հոս. այս գործը կարծեմ օրինաւոր է իր ինքնութեան մէջ։

Նախագահին մէկ հարցումին վրայ, ամբաստանեալը կը յայտարարէ թէ միւս ամբաստանեալներէն մի՛ միայն Պ. Տէռուլէտի ներկայացուած էր և Պ. Կէռէնն ալ անգամ մը տեսած. Գալով միւսներուն, ամէնքն ալ բանտին մէջ ճանչցած էր։

Անունի շփոթութեան մը առթիւ պզտիկ միջադէպ մը տեղի կ'ունենայ ընդհանուր դատախազին և ամբաստանեալներու փաստաբաններուն միջեւ, ուրկէ ետքը կը կոչուի

Պ. ՏԸ ՍԱՄՐԱՆ-ՊՕՆԹԷՎԷՍ

Որ Նախագահին հարցումին վրայ կը յայտարարէ թէ ինք արքայական կուսակցութեան կեդրոնին չանդամակցիր, այլ նախագահն է Էնտր-է-Լուառի արքայական քոմիթէին։

Նախ.—Ճառ մը արտասանած էք, որուն մէջ արդի կառավարական եղանակին համար «յարձակմամբ գրաւելու» պարբերութիւնը կը գտնուի. ի՞նչ կը նշանակէ այդ պարբերութիւնը։

—Զինուորական բացատրութիւն մըն է (խնդուքներ)։

Այս միջոցին նորէն միջադէպ մը կը պատահի։

Ամբաստանեալ Պ. Ժիւլ Կէռէն կը պոռայ յանկարծ.

—Վկաներէն Պ. Մուքէն դուռէն մտիկ կ'ընէ կոր. կը խնդրեմ որ օրէնքը յարգել տրուի։

Նախագահը գոհացում կու տայ իրեն ու Պ. Սամրան-Պօնթէվէս կը յայտարարէ թէ Օրլէանի իշխանը տեսնելու համար Պրիւսէլ երթալուն նպատակն էր Վիյեթի մսագործներուն պատուիրակները ներկայացնել իշխանին։

Նախ.—Ամբաստանուած էք Վիյեթի մսագործները ցոյց ընելու գրգռած ըլլալնուդ համար։

—Բնաւ, կը պատասխանէ ամբաստանեալը. պատիւս վկայ որ այդ գործին մէջ մասնակցութիւն չեմ ունեցած։

Յետոյ կը յայտարարէ թէ ինք յարաբերութիւններ չէ ունեցած միւս ամբաստանեալներուն հետ։ Բանտէն առաջ ոչ Տէռուլէտը կը ճանչնար, ոչ ալ Պալիէրը. գալով մսագործ Պարիլիէին, կ'ըսէ թէ թերեւս ան Վիյեթի միակ մսագործն է զոր չի ճանչնար (խնդուքներ)։ Յետոյ կը բացատրէ թէ ինչ առիթներու մէջ ծանօթացած է Ժիւլ Կէռէնի։

Նիստը կը դադրի պահ մը։

Երբ կը վերսկսի, Նախագահը յայտարարելով թէ երկու ամբաստանեալներ կը պահանջեն որ Պ. Մուքէն իբր վկայ չլսուի՝ հարցաքննութեան մէկ մասին մտիկ ըրած ըլլալուն համար, կ'ըսէ թէ Ատեանը առ այժմ կը յետաձգէ այդ խնդիրը։

Առաջ կ'անցնի ամբաստանեալ

Պ. ՏԸ ՊՈՒՌՄՕՆ

որ ամէն բանէ առաջ կը գանգատի թէ իր բացակայութեան միջոցին տունը խուզարկուած է։

Նախագահը կը հարցնէ.

—Ի՞նչ կը նշանակէ այն նամակը՝ զոր Պ. Պիւֆէի ուղղած էիք և որուն մէջ յոյս կը յայտնէիք պատերազմական նախարարի մը հաւանական մեղսակցութեան մասին։

—Ես օրագրող եմ, և երկու մասի կը բաժնեմ տուած լուրերս մէկը թերթին, ու միւսն ալ իշխանին՝ որուն կը ծառայեմ։

—Տեղեկութիւն ունի՞ք ապագայ նահանգական կառավարիչներու այն ցանկէն՝ որուն մէջ ձեր անունն ալ կը գտնուի։

—Պ. Պէռանժէի հարցաքննութեան միջոցին միայն ատանկ ցանկի մը գոյութիւն ունենալը լսեցի. յետոյ ինքզինքս հպարտ կը զգամ անոր մէջ ես ալ նշանակուած ըլլալուս։

—Գիտական ընկերութեանց սրահին գումարման ներկա՞յ էիք։

—Այո, բայց բնաւ չխօսեցայ։

—Յարաբերութիւններ ունեցա՞ծ էք հակասեմական և հայրենասէրներու դաշնակցութեանց հետ։

—Բնաւ. կը կարծեմ որ մի՛ միայն արքայական մը ըլլալս կը բաւէ ինծի։

Կը կոչուի ուրիշ ամբաստանեալ մը

Պ. ՏԸ ՌԱՄԷԼ

Նախագահը՝ ամբաստանեալին և Օրլեանի իշխանին միջեւ գոյութիւն ունեցող յարաբերութեանց մասին կարգ մը հարցումներ ուղղելէ ետքը, բացատրութիւններ կը պահանջէ այն գաղտնի հրահանգներուն վրայ՝ զորս իշխանը ուղղած էր Պ. տը Ռամէլի։

Ամբաստանեալը կը յայտարարէ թէ այդ հրահանգներու մասին իր հարցաքննութենէն առաջ բնաւ տեղեկութիւն չունէր։

Նախ.— Իբր երեսփոխան՝ աջակողմի ձեր բարեկամները գումարած էք սեպտ. 27ին, և այդ գումարման վրայ տեղեկութիւններ տուած էք Պ. Գիւէրի, ինչպէս նաև յայտնած այն դիծը՝ զոր Հայրենասիրաց Դաշնակցութիւնը կրնար անոր տրամադրութեան տակ դնել։ Անկէ զատ խորհուրդ տուած էք որ արքայական կուսակցութիւնը ձուլուի Հայրենասիրաց Դաշնակցութեան հետ։

—Հայրենասիրաց դաշնակցութիւնը վերակազմուած էր։ Կը վախնայի որ մերինին (արքայական) հակառակ ուղղութիւն մը ձեռք առնէր. պէտք էր զայն ձուլել մեր կուսակցութեան հետ։ Մնաց որ, մենք բնաւ համամիտ չէինք իրենց. անոնք կ'ուզէին ամէն բան կործանել՝ առանց որոշած ըլլալու թէ ի՛նչ պիտի դնեն իրենց կործանածին տեղը։ Մենք կը փափաքէինք թէեւ վտանգի տակ գտնուող ազատութիւնները փրկել, բայց բնաւ մտադիր չէինք փողոց իջնելու։

Ցետոյ, ակնարկելով կարգ մը ցոյցերու, կ'ըսէ թէ ատոնցմով բանակին վրայ ունեցած իրենց սէրը միայն կ'ուզէին արտայայտել։ Գալով տիկին տիւ Վարիւի կողմէ վճարուած գումարին, կը յայտարարէ թէ այդ գումար, յատկացուած էր արքայական թերթի մը հրատարակութեան։

Նախ.— Բայց հակասութիւն մը կայ ձեր խօսքերուն միջեւ։ Դուք՝ յունիսին միայն բացիք թերթին համար կատարուած հանգանակութիւնը, մինչդեռ տիկին տիւ Վարիւ փետրուարի մէջ իշխանին տրամադրութեան տակ կը դնէր իր 100,000 ֆրանքները։

Պ. տը Ռամէլ.— Ցունիսին ցրուած հանգանակութեան հրաւէրը, աւելի առաջ տեղի ունեցած հրաւէրի մը ընդօրինակութիւնն էր միայն։ Պ. Գիւէրի թուղթերուն մէջ գտնուած է նամակ մը որով Պ. Ամէտէ Տիւֆօռ՝ 1899 յունուար 30ին իր ու իմ անունովս քանի մը բարեկամներ կը հրաւիրէ՝ թերթին հիմնարկութեան համար։

Նախ.— Այդ գումարումէն անմիջապէս ե՞տքն է որ հանգանակութեան հրաւէրը ցրուեցիք։

—Ո՛չ, առաջին հրաւէրը ցրուեցինք ապրիլ ամսուն։

—Ուրեմն ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ տիկին տիւ Վարիւ փետրուարին 100,000 ֆրանք կը դնէ ձեր տրամադրութեան տակ։ Անկէ զատ, Ասէլվարթի պարոնուհին, գրեթէ միեւնոյն ատեն նոյնչափ գումար մը կը դնէր Օրլէանի իշխանին տրամադրութեան տակ։ Նոյնը նաեւ տիկին Բօրկէս ըրած է միեւնոյն թուականին։ Արդ, այն ատեն տեղի ունեցած կարգ մը դէպքեր կարծել կու տան թէ այդ գումարները ո՛չ թէ լրագրի մը հրատարակութեան, այլ ուրիշ նպատակի մը յատկացուած էին։

—Ինչ որ ալ ըլլայ, միշտ պիտի պնդեմ թէ տիկին տիւ Վարիւ մեր լրագրին հրատարակութեան համար նուիրեց այդ 100,000 ֆրանքը։ Գալով Ասէլվարթի պարոնուհիին և տիկին Բօրկէսի, ինչո՞ւ անոնք ալ իրենց նուիրատուութիւնները միեւնոյն նպատակին յատկացուցած չըլլան՝ քանի որ մեր թերթը օգտակար կը նկատուէր ամէնուն կողմէ։

Ցետոյ կը յայտարարէ թէ ամբաստանեալներէն Տէռուլէտը կը ճանչնայ Երեսփոխանէն, և թէ բնաւ յարաբերութիւն չէ ունեցած միւս ամբաստանեալներուն հետ, որոնցմէ միայն Ժիւլ Կէռէնը տեսած է այլեւայլ գումարմանց միջոցին։

Ու կը վերջացնէ ըսելով.

—Բազմաթիւ քաղաքական թշնամիներ ունիմ թէեւ, բայց որովհետեւ միշտ ազնուութեամբ կռուած եմ ամէնուն հետ, վստահ եմ որ բնաւ անձնական թշնամի չեմ ունեցած անոնց մէջ։ Առանց վախի և առանց ատելութեան պայքար մղած եմ միշտ։ Կը յուսամ որ դուք ալ նոյնը պիտի ընէք։

* * *

Նիստը կը փակուի։

Ցաջորդ օրը նոր նիստ։

Մինչեւ հոս, Ատեանը հանդարտ գտած էր ամբաստանեալները, և ատիկա ունէր անշուշտ իր պատճառները։ Հարցաքննուողներուն ամէնքն ալ կը պատկանէին արքայական կուսակցութեան՝ որ որոշած էր հանդարտ մնալ ամէն պարագայի մէջ։

Այս նիստը ճշմարիտ դայթակղական նիստ մը եղաւ, նախագահը սկսած ըլլալով հարցաքննել անոնք որ Հայրենասիրաց Դաշնակցութեան կը պատկանին։

Երբ նիստը կը բացուի, նախագահը կը կոչէ արքայական վերջին ամբաստանեալը

Պ. ՏԸ ՎՕ

որ անդամալոյծի պէս բան մըն է և իր առողջական վիճակին պատճառաւ կը պարտաւորուի նստած մնալ հարցաքննութեան բովանդակ տեւողութեան միջոցին։

Պ. տը Վօ կը յայտարարէ թէ ինք Ճերմակ Շահոգրամի ընկերակցութեան քարտուղար-գանձապետն է և թէ այդ ընկերակցութեան նպատակն է արքայական կուսակցութեան ի նպաստ բրօբականտա ընել։ Ցետոյ կը բացատրէ այն դերը՝ զոր ունեցած է այլ և այլ ցոյցերու մէջ ու կը խոստովանի թէ փետրուար 23ի օրը ինք ցուցարարներ հաւաքած էր։

Պ. Կէռէն.— Պարութեան մէջ նամակ մը կայ՝ որ կ'ըսէ թէ Պ. տը Վօ հակասեմական կուսակցութեան կը պատկանի։ Կը խնդրեմ Պ. Նախագահէն որ հարցում ուղղէ այս մասին։

Պ. տը Վօ կը յայտարարէ թէ ինք հակասեմական կուսակցութեան չի պատկանիր։

Նախագահը վերջ կու տայ Պ. տը Վօյի հարցաքննութեան, ու կը կոչէ Հայրենասիրաց Դաշնակցութեան նախագահը՝

Պ. ՓՈԼ ՏԷՌՈՒԼԷՏ

որ իր նստած տեղէն ելլելով, հանդարտօրէն կ'անցնի պահնորդներուն առջեւէն ու կ'երթայ կը կենայ ամբաստանեալներու առաջին կարգին վրայ։

Ցետոյ կը սկսի խօսիլ.

— Գերագոյն Ատեանին 150 ծերակուտականներուն պատիւը չպիտի ընէի ինքզինքս պաշտպանելու, եթէ երբեք մինակս ըլլայի։ Բայց ուրիշ ամբաստանեալներ ալ կան։ Ճիշդ իմ մօտս կը տեսնեմ արքայականներ որոնց հոս բերուելուն պատճառը շատ պարզ է։ Անժողովրդական կուսակցութիւն մըն է ան և կ'ուզեն որ անոնց անժողովրդականութեան գիս ալ մասնակից ընեն։

«Ամէն մարդ գիտէ որ Հայրենասիրաց Դաշնակցութեան և Արքայականներու գործունէութիւնը կը տարբերի իրարմէ։

«Զիս կ'ամբաստանեն թէ կ'ուզէի Հանրապետութիւնը տապալել։ Բայց ես խորհրդարանական Հանրապետութիւնը միայն տապալել փորձեցի, մի միայն Հանրապետութիւնը սիրելուս։ Ես հանրապետական մըն եմ և ուզեցի Հանրապետութիւնը փրկել իր ապօրինաւոր ձեռքէն։

«Ես երկու միջոց միայն կը տեսնեմ՝ որոնք կրնան Սահմանադրութիւնը փոխել, ատոնց մէկն է՝ Խորհրդարանին կամքը, այսինքն վերաքննութիւնը։ Այս միջոցին վրայ պէտք չէ հաշուել, որովհետեւ բնաւ չի կրնար օգուտ մը ունենալ։

«Ատեն մը կարծէի թէ Պ. Քազիմիր-Բէրիէ պիտի կռուի ինծի հետ, բայց յոյսս իսկոյն ցնդեցաւ։ Պարտաւորուեցայ մինակս գործել։ Փետրուար 23ին, իմ հարուածս օդը եղաւ, որովհետեւ սպաները չհամարձակեցան ինծի հետեւիլ ու զինուորները չուզեցին կարգապահութիւնը մոռնալ։

«Ինչ որ ըրի, հետեւանքն է փետրուար 23ի քուէարկութեան. անարգ քուէարկութիւն մը՝ Հանրապետութեան Նախագահին ընտրութեան համար։

Բազմաթիւ նստարաններէ աղմուկներ կը բարձրանան։

Նախագահը.— Թող չպիտի տամ որ անարգանք մը ընէք հոս. կը հրաւիրեմ զձեզ որ ետ առնէք ձեր խօսքերը։

Պ. Տէռուլէտ.— Կ'ուզէի քուէս տալ պատուաւոր Նախագահի մը. և քուէս տուի միւսին (Մըրմունջներ)։ Անարժան Նախագահի մը խառնուած նախագահութիւն մը պէտք է։

Ընդհանուր դատախազը.— Չեմ կըրնար հանդուրժել որ անարգանք մը ըլլայ հոս, և իմ ջանքերս կը միացնեմ Պ. Նախագահին ջանքերուն։ Ետ առէք ձեր խօսքերը, ապա թէ ոչ օրէնքին տրամադրութիւնը ի գործ պիտի դնեմ։

Պ. Տէռ.— բան մը ետ չեմ առներ, որովհետեւ ճիշդ այս ըսածիս հետեւանքն է որ բոլոր ինծի վերագրուած գործերը ըրած եմ (Մըրմունջներ)։

Բոլոր ամբաստանեալներն ալ պոռալ կը սկսին.

—Իրաւունք ունի։

—Պրաւօ՛ Տէռուլէտ։

Պ. Պ. Շայլի եւ Կէռէն.—Անմիջապէս դատապարտեցէք զմեզ։

Նախ.—Ամբաստանեալները կը հրաւիրեմ որ հանդարտ մնան. անոնք որ անդորրութիւնը կը վրդովեն, բանտ պիտի առաջնորդուին և դատավարութիւնը պիտի շարունակուի առանց իրենց։

Ընդհ. Դատ.—Ատեանը տեսաւ անշուշտ որ Պ. Տէռուլէտէ պահանջեցի ետ առնել իր խօսքերը։ Ամէն բան իր սահմանը ունի։ Կը խնդրեմ որ Ատեանը իր իրաւունքէն օգտուելով դատապարտէ Պ. Տէռուլէտը՝ դատավարութեանց միջոցին գործուած յանցանքի մը համար։ Եթէ երբեք չեմ սխալիր, Պ. Տէռուլէտ ըսաւ թէ Հանրապետութեան Նախագահին ընտրութիւնը անարժան գործ մըն է և թէ ինք պատուաւոր մարդու մը միայն ուզած է տալ իր քուէն։

Պ. Տէռուլէտ և իր փաստաբանը Պ. Օսքար Ֆալաթէօֆ բացատրութիւններ կու տան։

Նախագահը կը հարցնէ Տէռուլէտի.

—Քիչ մը առաջ կարծեմ թէ հետեւեալ խօսքը արտասանեցիք. «Անարժան Նախագահի մը խառնուած նախագահութիւն մը պէտք է։»

—Այո, կը պատասխանէ Տէռուլէտ։

Հրապարակային դատավարութիւնը կ'ընդհատուի և Ատեանը խորհրդակցութեան սենեակը քաշուելով կը սկսի խորհրդակցիլ Պ. Տէռուլէտի մասին ձեռք առնուելիք միջոցին վրայ։

Ատեանը, 38ի դէմ 188 ձայնով երեք ամսուան բանտարկութեան կը դատապարտէ Պ. Տէռուլէտը։

Ցետոյ դատավարութեանց սրահը վերադառնալով այդ մասին տրուած վճիռը կը կարդացուի ու նիստը կը փակուի, մինչդեռ մազորդ ամբաստանեալ մը՝ որ նախորդ նիստերէն մէկուն մէջ «Անկլին կովերը» պոռացած էր դարձեալ կը պոռչտայ ոտքը գետին զարնելով.

Ուրիշ նշանակելի միջադէպ մը չի պատահիր սրահին պարպուած միջոցին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Լոնտոնէն շաբաթ օրուան թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն Մաթէնի.

«Այսօր գէշ օր մըն էր Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան համար։ Աւոր պատճառը տարօրինակ կամ յուզիչ հեռագիրներ ստացած ըլլալը չէ։ Լուրերը ինչպէս նաև հեռագիրները իրարու կը նմանին. ատոնք կը ծանուցանեն թէ Լէտիսմիթը նորէն ռմբակոծուած է. իբրեւ ալ կը զեկուցանեն թէ ռմբակոծութիւնը արդիւնք մը չէ ունեցած։ Այս գիշեր իրաւ է որ Իսթքորթի վերաբերեալ հեռագիրները շատ յոռետես են և հաւանօրէն այն պահուն երբ այս տողերը կը գրեմ, այդ փոքր քաղաքը Պոէրներուն ձեռքը ինկած ըլլայ, բայց այսօր Լոնտոնի մէջ յուզում պատճառողները հեռագիրները չեն, այլ նամակները։ Հարաւային Աֆրիկէի թղթաբերը երէկ հասաւ և այս առտու բոլոր լրագիրները կրցան ընդարձակ նկարագրութիւններ հրատարակել պատերազմին առաջին ճակատամարտներուն վրայ։ Այդ կերպով յանկարծ երեւան ելան ճշմարտութիւններ զորս գրաքննութիւնը ծածկած էր, նաև տակաւին չգիտցուած մանրամասնութիւններ և չսպասուած յայտնութիւններ. Թէեւ պատմուած դէպքերը չորս շաբաթի չափ հին են, բայց ժողովուրդը դառն տպաւորութիւն մը կրեց այդ տեղեկութիւնները կարդալով։ Էլանտսլակթի ճակատամարտին նկարագրութիւնը իբր պարտութեան ձայն մը հնչեց ոմանց ականջին։ Իրիկունը երբ կրակը դադրած էր, Անգլիացիներու յաղթական բանակին մէջ անկանոնութիւն մը և խառնակութիւն մը կը տիրէր, իբրեւ թէ փախչելու վրայ եղած ըլլային։ Զինուորները հոն փոխադրող կառախումբը աննկատած էր։ Անգլիական զինուորները պարտաւորուեցան բացօթեայ գիշերել առանց վրանի և ապաստանարանի։ Մեռնողները չվերցուեցան, վասն զի պատգարակ բնաւ չկար։ Վիրաւորները չդարմանուեցան, վասն զի բժիշկները ու հիւանդապահները ուշացած էին։ Ողջ մնացողներն ալ անօթի մնացին, վասն զի ուտելիք բերուած չէր։ Ճակատամարտին մասնակցած էին անգլիական չորս վաշտ և երկու հեծելագունդ։ Ասոնց հետ բժիշկ մը միայն կար։ Կէս ժամու ճակատամարտէ մը ետքը 250 վիրաւոր ունեցան։ Ցայտնի չէ թէ քանի՞ հոգի պիտի մեռնէին, եթէ պոէր բժիշկները չըլլային։ Լրագիրները բոլոր այս մանրամասնութիւնները հրատարակեցին, առանց բան մը աւելցնելու իրենց կողմէ և հանրութիւնը զանոնք կարդաց առանց յայտնելու իր զգացումը. սակայն հիմակուընէ կարելի է գուշակել թէ երբ պատերազմը աւարտի, ահարկու հաշիւներ պիտի պահանջուին, մանաւանդ պատերազմական նախարարութենէն»։

Հոլանտա եւ Թրանսվալ.— Լա Հէյէն կը գրեն Տէմպսի.

«Ութրէխթի Համալսարանին մատենադարանը իր սրահներէն մէկուն մէջ նըշանաւոր ցուցահանդէս մը կազմակերպեց, Թրանսվալի և Օրանժի Հանրապետութեանց վերաբերեալ առարկաներ ցուցադրելով։ Ասոնց մէջ կան նամակներ, նկարներ, ծաղրանկարներ, դրամներ, կենդանագիրներ, դրօշներ, գիրքեր, քարտէզներ որոնք այս միջոցիս ուշագրաւ են։ Բազմաթիւ լուսանկարներ կան, մեծ, պզտիկ և մանաւանդ Թրանսվալի ու Օրանժի մէջ երկու սեռէ նշանաւոր անձերու կենդանագիրները։ Նաև Քիմպըրլիի, Լէտիսմիթի ու Բոչէֆսթրոմի տեսարանները ներկայացնող լուսանկարներու հաւաքածոյ մը։ Ամէնէն աւելի հետաքրքրականը, սակայն Հարաւային Աֆրիկէի նշանաւոր անձնաւորութեանց նամակներն են, մեծ մասամբ հոլանտերէն գրուած Քրիւկէրի, վան Շթայնի, Պըրանտի, Բրէթորիուսի և Ռէյցի կողմէ։ Այս վերջինը, Թրանսվալի արտաքին գործոց նախարարը, կ'ըսէ. «Մեր ընտանիքը մանչ մըն ալ ունեցաւ, որ տասներորդն է։ Մինչեւ հիմա կրցայ համաձայնիլ Քրիւկէրի հետ. երբեմն վէճեր կ'ունենանք, սակայն միշտ բարեկամ կը մնանք իրարու. Հարաւային Աֆրիկէի մեր դատին պաշտպանութեանը համար, որոշած եմ տոկալ ինծի ընկերներուն։» Այս նամակը հետաքրքրական չէ՞ք գտներ. յայտնութիւն մը չէ՞ Թրանսվալի ներքին կացութեան։ Քրիւկէրէն ալ երկու նամակ կայ. մէկը ծանր ու գէշ գրուած, տեղ տեղ աւրուած և ուղղագրական սխալներով։ Այդ նամակը 1881ին Լոնտոնէն ղրկուած է Թրանսվալ գտնուող թղթակցի մը։ Կը ցաւիմ որ չեմ կարող նոյնութեամբ արտատպել այդ նամակը, ցոյց տալու համար թէ նուրբ ու ճարտար միտքը և առեւտրական խոհեմութիւնը ինչպէս կը հաշտուին ուղղագրական ու քերականական այդ սխալներուն հետ։ Միւս նամակը պաշտօնական գրութիւն մըն է. 1883 սեպտ. 27 թուականը կը կրէ և ուղղուած է Հոլանտայի Վիլհէլմ Գ. թագաւորին՝ մեծարժէք նըուէրով մը։ «Տէր, կ'ըսէ Թրանսվալի Նախագահը այդ նամակին մէջ, Հարաւ-Աֆրիկեան Հանրապետութեան համար պէտք մըն է ամէն առիթէ օգտուիլ իր և իր բոլոր հայրենակիցներուն երախտագիտութիւնը յայտնել ձեզի, այն վեհօգի աջակցութեան համար զոր ըրաւ Ձեր Վեհափառութիւնը անկախութեան դժընդակ պատերազմին ատեն։ Այդ միջոցին Թրանսվալցիները բացորոշ կերպով տեսան թէ հայրերուն արիւնը միշտ կը հոսի տըղոց երակներուն մէջ և թէ երեք դար բաւական եղած չեն մարելու այն դիւցազնութիւնը որ այնչափ փայլեցաւ այն միջոցին երբ, աստուածային պաշտպանութեամբ, ձեր մեծ նախահայրը Օրանժի Վիլհէլմ իշխանը մեր նախահայրերը ազատեց օտարի մը լուծէն։» Միւս նամակներուն մէջ կան Միլների և Քեաֆիրներու պետ Ատամ Քոքի գրածները։ Այս վերջինը Քեաֆիրներու հաւատարմութիւնը կը յայտնէ Թրանսվալի, դըժուարին օրերու համար։ Վերջապէս կայ Թրանսվալի դրօշ մը որ Սմիթ զօրավարին կը վերաբերի։ Այս վերջինը անկախութեան պատերազմին ատեն 165 զինուորով յաղթեց անգլիացիներուն որոնց հրամանատարն էր զօրավար Քոլի։ Անգլիացիները ունեցան 66 մեռեալ և 130 վիրաւոր։»

Բարեյուսոյ Գլուխէն կը գրեն Քէօլնիշէ Ցայթունկի թէ անգլիական այդ գաղթավայրին մէջ ընդհանուր շարժում մը պատրաստուած է և թէ ամենաթեթեւ գրգռութիւն մը եթէ ըլլայ, Բարեյուսոյ Գլուխին Հոլանտացիները պիտի միանան Պոէրներուն։

—Բարեյուսոյ Գլուխին նախարարապետ Շրայնէր հրահանգ ղրկեր է ամէն կողմ որ գիւղացիները զէնքի տակ չըկոչուին։

Բրէթորիայի մէջ այժմ կան 1357 անգլիացի գերիներ, որոնց 53ը սպայ և միւսները զինուոր։

Հուայթ զօրավարին և Ժուպէռ զօրավարին միջեւ բանակցութիւններ կը կատարուին։ Հուայթ զօրավարը ըսեր է թէ պատերազմը ցաւալի կացութեան մը մէջ կը գտնուի և թէ Պոէրները մարդասիրաբար կը վարուին։

Բոյէնձգոյի մօտ զրահաւոր կառախումբին վրայ յարձակում կատարուած միջոցին Մորնինկ Բոսթի թղթակիցն ալ գերի բռնուեր Բրէթօրիա տարուեր է։

Լուրէնսօ-Մարքէզէն կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի թէ տասը հազար Պոէրներ կը սպասեն սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի Բիէթէրմարիցպուրկէն ճամբայ ելլելուն։ Զօրավար Ժուպէռ ալ ճամբուն վրայ բազմաթիւ զօրքերով կը սպասէ Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրը գերի բռնելու համար։ Կը կարծուի թէ Պոէրները Իսթքորթի և Քոլէնզոյի միջեւ տեղը պիտի հանդիպին անգլիական զօրքերու ընդհանուր հրամանատարին։

Հեռագրական Գործակալութիւնները երէկ իրիկուն հետեւեալ հեռագիրները հաղորդեցին.

Քէբթաուն, 22 Նոյեմ.— Բարեյուսոյ Գլուխին Խորհրդարանի անդամներէն Պ. Պ. Վօրտերսալթ և Կոպէր Քոլէսպըրկի մէջ միացեր են Պոէրներուն։

—Բարեյուսոյ Գլուխին հիւսիսային կողմի այն քաղաքները որոնք Պոէրներու ձեռք անցան, Օրանժի պետութեան իրաւասութեանը ենթարկուեր են։ Աֆրիքանտէրներու ուղղուած հրաւէրը՝ Պոէրներուն միանալու համար՝ մինչեւ հիմա արդիւնք մը չէ ունեցած։

—Այլեւս տարակոյս չի վերցներ թէ բազմաթիւ Աֆրիքանտէրներ միացած են Պոէրներուն։ Կը կարծուի թէ Պոէրներուն արշաւանքը նշան մը պիտի ըլլայ՝ բնիկներուն ապստամբութեանը։ Զրոյցի մը նայելով, Պոէրները մտադիր են եղեր Պուշմանշոքի մօտ ճակատամարտ մը ունենալ Անգլիացիներու հետ։

Լոնտոն.— Ուբլոն լրագիրը Քէբթաունէն հեռագիր մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ Բարեյուսոյ Գլուխին մէջ Աֆրիքանտէրներու պետ Պ. Հոֆմէյէրի հրաւիրանօք, որ պատերազմին շուտ վերջանալուն փափաքող է, Բարեյուսոյ Գլուխին հանրօգուտ շինութեանց գործակալ Պ. Սաուէր գացեր է Ալիուալ-Նորթ համոզելու իր ընտրողները՝ մեծ մասամբ Աֆրիքանտէր՝ որ չէզոք մնան. նաև համոզել Օրանժի Պոէրները որ զինադուլ ուզեն։

—Պոէրները գրաւեր են Պէլմոնթը (Օրանժ Րիվըր-Քիմպըրլիի երկաթուղիին կայարանը) և շրջակայ բլուրները, զորս տասնըհինգ օր առաջ ալ գրաւած էին։

—Քէբթաունէն նոյեմ. 21 թուականով կը հեռագրեն թէ Լորտ Միթուէնի զօրավարին զօրաբաժինը որ Քիմպըրլիի պաշարումը պիտի ցրուէ և որ Օրանժ-Րիվըրի մօտ կը գտնուի, սկսեր է յառաջ քալել։ Նոյեմ. 21ին Ուիթթրութ հասեր է որ երկաթուղիի առաջին կայարանն է Օրանժ-Րիվըրէն յետոյ և Պէլմոնթէն առաջ՝ Քիմպըրլի տանող երկաթուղիի գիծին վրայ։

—Մոի-Րիվըրէն (Իսթքորթի հարաւային կողմը) հասած հեռագրի մը նայելով, Պոէրները կը տիրեն այդ տեղին և Իսթքորթի միջեւ գտնուած երկաթուղիի գիծին։ Երէկուընէ ի վեր ո և է հաղորդակցութիւն չէ կատարուած Իսթքորթի հետ։

ԷՕԼԷՆՊՈՒՐԿԻ ԿՈՄՍԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Պէրլինէն կը գրեն Տէմպսի. «Վիէննայի գերման դեսպան Էօլէնպուրկի կոմսին վերջերս Հարաւային Գերմանիոյ մէջ կատարած ուղեւորութիւնը զանազան մեկնութիւններու առիթ կու տայ օտար երկիրներու մէջ։ Ոմանք կ'ըսեն թէ գերման արքունիքներու մէջ միտքերը պիտի պատրաստէ նոր նախարարապետի մը անուանման համար որ ինք՝ Էօլէնպուրկի կոմսը պիտի ըլլայ։ Ուրիշներ ալ կը կարծեն թէ կոմսը պաշտօն ունի դաշնակից իշխաններուն պարզել նաւատորմը աւելցնելու անհրաժեշտ պէտքը։ Էօլէնպուրկի կոմսին քաղաքական կարողութիւնները գիտցողները միշտ զայն նկատած են մեծ երաժիշտ մը ու բանաստեղծ մը, մինչդեռ գրագէտները բնաւ չեն տարակուսած անոր քաղաքական հանճարին վըրայ։ Այս պատճառաւ հոս զարմանք չըպատճառեց լրագիրներու մէջ հրատարակուած կէս-պաշտօնական զեկոյց մը որ կը հերքէր բոլոր այդ զրոյցները։ Էօլէնպուրկի կոմսին ուղեւորութիւնը ո և է քաղաքական պատճառ չունի։ Ո՛չ Պավերայի իշխանին և ոչ ալ Վիւրթէմպէրկի թագաւորին կողմէ ընդունուած է։ Կոմսը Միւնիխ գացած է հոն դաստիարակուող իր տղաքները տեսնելէ զատ, նաեւ նոր օբերայի մը համար բրոբականտա ընելու, ըսել է շատ հեռու է Գերմանիոյ նաւատորմին վարիչէն։ Կոմսը միայն իր գրական ու երաժշտական գործին կը շահագրգռուի։ Պէրլինի լրագիրները, այդ պատճառով, դիտել կու տան թէ դեսպանը յաճախ կը հեռանայ իր պաշտօնատեղիէն և միթէ Վիէննայի դեսպանութիւնը այնչափ կարեւոր պաշտօն մը չէ՞։ Հոս մեծ կարեւորութիւն մը չեն տար կարգ մը մոլեռանդներու ըսածներուն, որոնք Աւստրիոյ կազմալուծումը կ'երազեն։ Ո և է գերման պետական անձնաւորութիւն, ո և է քաղաքական կուսակցութիւն, երբ առիթը ներկայանայ պիտի չուզէ գրաւել աւստրիական ամենայետին գիւղը. ամէնքն ալ պիտի համակերպին Պիսմարքի քաղաքականութեան՝ 1866ի պատերազմէն ետքը. այսօր ալ տակաւին Գերմանիոյ համար մեծ անխոհեմութիւն պիտի ըլլայ Աւստրիայէն ո և է մաս գրաւել, նոյն իսկ Աւստրիոյ մոլեռանդները եթէ յաճախ երգեն Գերմանիոյ ազգային երգը։ Գերմանիոյ համար շատ ծանր պիտի ըլլայ Չեխերէ ու Գերմաններէ բաղկացած խառն ժողովուրդ մը վարելը, մինչդեռ Աւստրիոյ մէջ Գերմաններուն և Հունգարացիներուն արդի կացութիւնը լաւագոյն երաշխաւորութիւնն է երկու տէրութեանց բարւոք յարաբերութիւններուն։ Պէրլինի մէջ խարեպատիր նուէրներէն չեն սխալիր, որով գործերու համար հոս պատասխանատու եղողները բնաւ չեն համակիր Վիէննայի գերմաններուն աղմկալից ցոյցերուն։ Մնաց որ Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը և իր ամբողջ ընտանիքը լաւ գիտեն գերման կառավարութեան տրամադրութիւնները։»

ԱՒՍՏՐԻԱ ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ.— Աւստրիոյ պաշտօնաթերթը առջի օրը հրատարակեց կայսր. հրամանագիր մը որով պատուիրակութիւնները կը հրաւիրուին գումարուիլ նոյեմ. 30ին։

—Աւստրիոյ և Հունգարիոյ ներկայացուցիչներուն մասնաժողովները՝ Աւստրիոյ և Հունգարիոյ ընդհանուր ծախքերու մասնաւորութեան խնդրին համար, համաձայնեցան երկու երկիրներու բաժինին վրայ։ Հունգարիոյ բաժինը որոշուեցաւ հարիւրին 34.40 և Աւստրիոյ՝ 65.60։ Այս կարգադրութիւնը տասը տարի պիտի տեւէ, 1900 յունուար 1էն սկսեալ։ Հունգարիոյ ներկայացուցիչները հաւաքական նիստի մը մէջ ընդունեցին այդ համաձայնութիւնը։

ՎԱՏԻԿԱՆԻ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ.— Վատիկանի դիւանատունը սկսած է աշխարհի բոլոր եպիսկոպոսներուն ղրկել՝ Վատիկանի յոբելեանին առթիւ մեղքերու թողութիւն շնորհելուն վերաբերեալ պատուէրները պարունակող կոնդակը որ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ պիտի կարդացուի։ Կատարուելիք հանդէսները, քսաներորդ դարու սկսելուն առթիւ, հիմակուընէ որոշուած են, Պիտի կատարուին Ծնունդի առջի օրը գիշերին և ոչ թէ իրիկունը, որպէս զի Պապը իրիկուան ցուրտին չենթարկուի։ Արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ Ս. Պետրոսի այն դրան առջեւ որ յոբելեանին համար միայն կը բացուի։ Հոն գահ մը պիտի չըլլայ. նաեւ մասնաւոր տեղեր դեսպանական մարմնոյն և հրաւիրեալներուն համար։ Պապը իր ձեռքը գտնուած ոսկիէ մուրճով երեք անգամ պիտի զարնէ այդ դրան, որ բացուելուն պէս Պապը առանձին ներս պիտի մտնէ, մէկ ձեռքը խաչ մը և միւսը վառած մոմ մը։ Այդ միջոցին եկեղեցիին մէջ ոչ ոք պիտի գտնուի։ Քիչ ետքը Պապին պիտի հետեւին կարտինալները և հրաւիրեալները։

ՍԱՄՈԱ.— Գերման կառավարութիւնը շահեկան փորձ մը պիտի կատարէ Սամոայի մէջ։ Պէրլինէն պաշտօնեաներ պիտի չղրկէ, այլ բնակիչներուն բարքերուն համապատասխանող վարչութիւն մը պիտի կազմէ։ Գաղթային զինուորները բնիկ քաղաքապահ զօրքեր պիտի ըլլան։ Նոր գաղթավայրին վարչական միւս ճիւղերուն համար կառավարիչ մը, քանի մը դատաւոր և մաքսաւորներ բաւական պիտի համարուին։ Գերմանիոյ և Սամոայի միջեւ շոգենաւային ուղղակի երթեւեկութիւն մը պիտի հաստատուի։

ՏՈՔԹԷՕՐ

Ն. ԹԻՒԼԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ-ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Հաստատուած է Մաքրիգեօյ, Սագըզ Աղաճ, Արդարեան դեղարանին դէմը։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր (երեքշաբթի օրերը՝ կէս օրէն վերջ ձրի)։

Երկուշաբթի և ուրբաթ օրերը, ցորեկէն ետքը կը գտնուի Սամաթիա, իր նախկին բնակարանին քով։

Կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ և կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ, մեծ ճարտարութեամբ։

7—15

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Մաքսային վերատեսչութեան օգնական Մէհմէտ Ալի պէյի տիտղոսը խորհրդականութեան վերածուեցաւ։

—Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան խորհրդականներու սենեակին երկրորդ քարտուղար Շաքան պէյի։ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Երուսաղէմի Էվգաֆի հաշուակալ Ահմէտ Ֆէյզի էֆ.ի։

—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ քաղաքային պաշտօնեաներու հանգստեան թօշակի Սնտուկին մէքթուպճի Մէհմէտ պէյի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ արտաքին գործոց նախարարութեան արձանագրութեանց դիւանին տեսուչի օգնական Պապաեան Միհրդատ էֆ.ի։

ՄԻՐԱՃ ԳԻՇԵՐ.— Ցառաջիկայ հինգշաբթի գիշեր պիտի կատարուի Միրաճ կիճէսիի տօնը։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐԸ.— Կառավարական պաշտօնարաններուն մէջ կազմուած են այն յանձնաժողովները որոնք, կայս. Իրատէին համաձայն, պաշտօն ունին հարկ եղածը տնօրինել՝ ելմտացոյցը հաւասարակշռելու և ամսաթոշակներու վճարումը կանոնաւորելու համար։ Ներքին գործոց պաշտօնարանին մէջ այդ նպատակով կազմուած յանձնաժողովին նախագահն է խորհրդական Ահմէտ Րէֆիգ փաշա, և անդամներն են՝ Մէքթուպճի Ֆուատ պէյ, Տպագրական տեսուչ Պէհճէթ պէյ, արձանագրութեանց դիւանին տեսուչ Ալի Հայտար պէյ, հաշուակալ Զիհնի պէյ և մարդահամարի տեսուչ Թահսին պէյ։ Արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ կազմուած յանձնաժողովին նախագահն է նախարար Թէվֆիգ փաշա, և անդամներն են՝ մէքթուպճի Միւնիր պէյ, իրաւագէտ խորհրդական Հագգը պէյ, արտաքին թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյ, հիւպատոսական գործոց դիւանին տեսուչ Թէվֆիգ պէյ, առաջին թարգմանիչ Տաւուտ էֆ. և հաշուակալ Ֆէհմի պէյ։ Կըրթական պաշտօնարանին մէջ կազմուած յանձնաժողովին նախագահն է մէքթուպճի Սըրրը պէյ, իսկ անդամներն են հաշուակալ Շիւքրի պէյ, բարձրագոյն նախակրթարաններու վարչութեան տեսուչ Ճէլալ պէյ և Մէարիֆի ժողովին անդամներէն Էմրուլլահ էֆ։ Սպարապետի Դրան, ծովային պաշտօնարանին և Թոփխանէի մէջ ալ նոյն նպատակով յանձնաժողովներ կազմուած են։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ.— Մոնիթէօռ կ'իմանայ թէ երկաթուղիի գիծերու շինութեան յանձնառու Վիթալի կոմսը փոխառութիւն մը առաջարկեր է օսմ. կառավարութեան և թէ այդ առաջարկութիւնը նկատողութեան առնուեր է։

ԹՈՒՐՔՕՀԷԼԼԷՆ հիւպատոսական պայմանադրութեան խառն յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ Խարիճիէի մէջ։ Ներկայ էին երկու կողմի պատուիրակները։

—Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց արտօնել ձեռնհաս պաշտօնարանը, որպէս զի Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ առեւտրական դաշնագրութիւն մը կնքուի։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ նոր դեսպան Պ. Կիքա յառաջիկայ շաբթու մայրաքաղաքս պիտի ժամանէ։

ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ.— Էտիրնէի ու Սէլանիկի նահանգաց քաղաքային քննիչ Ահմէտ Արիֆի պէյ, Պետական Խորհուրդին վճռաբեկ ճիւղին ընդհանուր դատախազ Նազըմ պէյ և ներքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին տեսուչի օգնական Թէվֆիգ պէյ երէկ Մէսամէրիի շոգենաւով Միտիլլի գացին՝ ինչ ինչ քննութիւններ կատարելու համար։

ՔՈԼԵՐԱ.— Չորեքշաբթի օրն ալ Պասրայի մէջ քոլերայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

ՃԸՆՈՎԱՅԻ օսմ. հիւպատոսարանին յատկացուած գումարը անբաւական նըկատուելով, երեք հարիւր ղրուշ ալ աւելցուեցաւ։

ԻՍՓԷՆՏԻԷՐՈՒՆԻ նաւահանգիստին ճահիճներուն նկատմամբ քննութիւն կատարելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը երէկ իրիկուն մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանը ու տիկին Բանսա կիրակի օրը սեղան մը պիտի տան մէկ քանի դեսպաններու։

ՁՄԵՌԸ.— Հեռագրական լուրերու նայելով, Անատոլուի նահանգաց մեծ մասին և մանաւանդ Գոնեայի բարձրադիր տեղերը անցեալ շաբթու ձիւն տեղացեր է։

ԵԳԻՊՏՈՍ.— Լորտ Քիչնէր Խարթումէն հեռագրած է թէ Սուտանի կացութիւնը անփոփոխ է և թէ Սուտանի ցեղապետը տակաւին Էլ Տուէմի արեւմտեան կողմը կը գտնուի։

ՖՈՒՍՔՈԼՕ ՄԱՆԿՕ Ընկերութիւնը, որուն Աճիմս շոգենաւը անցեալները Պէշիքթաշի բացերը մակոյկի մը ընկղմելով Մէհմէտ անուն բեռնակիրի մը և երկու տղոց մեռնելուն պատճառ եղած էր, 177 ոսկիի հատուցում մը ըրեր է, որուն 120 ոսկին երեք խեղդուածներուն ընտանիքին և 57 ոսկին ալ նաւակին և կորսուած կարասիներուն համար։

ՀԵԼԼԷՆ կառավարութիւնը 20,000 տըրախմիի նպաստ մը պիտի ընէ Այտընի երկրաշարժէն վնասուածներուն։ Անկէ զատ նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմուած է։ Աթէնքի մէջ կին մը որ անունը կը պահէ, հազար տրախմի նըւիրած է։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ հրապարակին առնուած լուրերու նայելով, սուսամի գինը բռնուած են, իսկ լուբիաինը՝ ինկած։ Խաշուէի գինը մօտերս շատ պիտի բարձրանայ։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ Ս. Էկզարքը երէկ տեսակցեցաւ դատական ու կրօնական գործոց Նախարարին հետ։

ՄՐՋԵՂԷՆՆԵՐՈՒ մաքսատան հասոյթը որ ելմտական անցեալ 1314 տարուան մարտէն մինչեւ հոկտ.ի վերջը եղած էր 2,610,731 ղրշ., ներկայ տարուան նոյն շրջանին հասած է 2,762,147 ղրշ.ի։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քոնսթան ծանուցեր է իր կառավարութեանը թէ հարկ է զեկուցանել ֆրանսական թատերական գործակալներուն թէ ո՛չ Կ. Պոլսոյ քաղաքապետութիւնը և ոչ ալ կառավարական ո և է պաշտօնատուն կ'երաշխաւորեն՝ Թէբէ Պաշիի թաղապետական թատրոնին նկատմամբ եղած յանձնառութեանց գործադրութիւնը։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ ՈՃԻՐ ՄԸ — Անցեալ գիշեր Սէլանիկի Գալայի Գալայի Սուլուճա թաղին մէջ ոճիր մը գործուեր է։ Մաքսատան պաշտօնեայ Իպրահիմ էֆ.ի քո՛յրը ձանձրացած իր էրկանը՝ Թիմուրի յոռի վարմունքէն՝ եղբօրը տունը ապաստանած էր։ Թիմուր քանի անգամ իր կինը պահանջած, սակայն Իպրահիմ էֆ. մերժած էր։ Վերջապէս կիրակի իրիկուն Թիմուր ռէվոլվէրի երեք հարուած պարպեր է Իպրահիմ էֆ ի վրայ և յետոյ ուրագով մըն ալ զարկեր է անոր գլուխին։ Իպրահիմ էֆ. վայրկենապէս մեռեր է։ Ոճրագործը փախած ըլլալով տակաւին ձերբակալուած չէ։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐ.— Չորեքշաբթի գիշեր ատաղձաբարձ օսմ. առագաստանաւ մը Սեւ ծովի մէջ փոթորիկէ բռնուելով ընկղմեցաւ, բայց մէջը գտնուող ութ նաւաստիները ազատուեցան։

—Առջի օրը կամուրջին մօտ Թէրսանէի Բաղչէք շոգենաւակը զարնուեցաւ Շիրքէթի շոգենաւի մը։ Առաջինոյն գլուխի կողմը վնասուեցաւ։

—Սեւ ծովի բերանը, առջի օրը, ձկնորսի երկու նաւակներ փոթորիկի բռնուելով ընկղմեցան։ Ձկնորսները՝ ութ հոգի՝ խեղդուեցան։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ մէջ, երէկ, Արնաւուտ Թալիպ անուն մարդ մը սենեակը նստած ատեն յանկարծական տկարութիւն մը զգալով կրակարանին վրայ ինկաւ և երեսը ու մարմնոյն ուրիշ մասերը այրեցան։ Թալիպ հիւանդանոց տարուեցաւ դարմանուելու համար։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ մէջ, երէկ, ութսունամեայ հրեայ կին մը ինքզինքը պարտէզի մը ջրհորը նետելով խեղդուեցաւ։ Քիչ ետքը դիակը հանուեցաւ։

ՊՈԼՍՈՑ Ախոր Գաբուի կողմը, երէկ, ատաղձի գործարանի մը մէջ, Պէտրի անուն գործաւոր մը մեքենան բռնուած միջոցին, հագուստին քղանցքը անիւին մէջ մնաց և ձախ սրունքը վիրաւորուեցաւ։ Բժշկական անմիջական դարմաններ եղան։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ Գաբուի Իչիի կողմը, երէկ Թրամուէի 43 թիւ կառքը զարնուեցաւ սայլի մը որ կոտրտեցաւ, բայց մարդու կորուստ չպատահեցաւ։

ՁՄԵՌՆԱՄՈՒՏԸ ՍԱՄՍՈՆԻ ՄԷՋ. — Սամսոնէն կը գրեն մեզ.

«Նոյեմբեր 1էն սկսեալ՝ գրեթէ 4-5 օրէ ի վեր Սամսոնի ժողովուրդը արեւի երես բնաւ տեսած չունի. յորդահոս անձրեւներ կը տեղան գիշեր ցորեկ անընդհատ, այնպէս որ կարծես մտահոս գետեր են որ շարունակ խոխոջելով կը սահին փողոցներէն։ Քաղաքիս շրջակայ բլուրներու գագաթները սկսած են ճերմկիլ. երբեմն երբեմն կառապաններէն կը ստուգուի թէ 4 5 ժամ հեռու դէպի Չագալը գիւղ մէկ մէթրի չափ ձիւն է եկած։ Ածխավաճառներն արդէն սկսած էին կրկնապատկել ածուխի գները»։

ԽՈՒԼԵՐՈՒՆ.—Հարուստ կին մը որուն խլութիւնը և ականջներուն բզզիւնը բժշկուած էր Նիքոլսըն հաստատութեան արհեստական թիմպաններովը, այդ հաստատութեան նուիրած է 25,000 ֆր. որպէս զի այն բոլոր խուլերը որոնք միջոց չունին յիշեալ թիմպաններէն գնելու, կարենան ձրիաբար ստանալ։ Դիմել այդ հաստատութեան (Institut) հասցէին՝ Longcott, Gunessbry, London W.

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ

1900 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

Սեպհականութիւն Ս. Փ.Ազգ. Հիւանդանոցի

ԳԻՆ 40 ՓԱՐԱ

Հիւանդանոցի պարզ Օրացոյցը, մաքուր տպագրութեամբ, հրապարակ ելած է։ Այս տարի, ըստ որոշման Կրօնական Պատկ. Ժողովոյ, եկեղեցական ժամերգութեանց մասին աւելի մանրամասն և ճոխ տեղեկութիւններ տրուած են ի դիւրութիւն եկեղեցականաց և եկեղեցասիրաց։

Օրացոյցի վաճառումը Հիւանդանոցի տարեկան կարեւոր հասոյթներէն մէկը ըլլալով, տարակոյս չունինք որ բարեսէր ազգայինները գնելով անկէ մէկ մէկ օրինակ՝ Հիւանդանոցի 1000է աւելի պատսպարեալներուն նպաստ մըն ալ բրած պիտի ըլլան։ Գալով ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑԻՆ այս տարի ութծալ դիրքով, պատկերազարդ և կարեւոր ու օգտակար ճոխ պարունակութեամբ հրապարակ պիտի ելլէ քիչ օրէն և պիտի պարունակէ բոլոր ազգային հաստատութեանց մասին տեղեկութիւններ և կարգ մը գործնական կարեւոր գիտելիքներ ու վիճակագրական ծանօթութիւններ։

(Հոգաբարձութիւն)

ԱԶԳԱՅԻՆ

Այսօր, ժամ 8ին, Խառն Ժողովը գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Բարձր. Յարութիւն փաշա Տատեանի։ Կրօնական Ժողովէն եկած էին երկու ատենապետ Սրբազանները և Պատր. Փոխանորդ Սրբազանը։ Քաղաքական Ժողովէն ալ՝ բաւական թուով անդամներ։

Լրագիրս մամուլը դրուած պահուն կը բացուէր ատեանը, հետեւաբար վաղուան թուով միայն պիտի կրնանք հաղորդել տրուած որոշումները։ Խառն Ժողովին գումարման գլխաւոր առարկան է՝ Կրօն. եւ Քաղ. ժողովներու անդամոց համաձայնութեամբ նախապէս պատրաստուած պաշտօնագիրը որ այսօր ստորագրուելով եկեղեցական և աշխարհական ժողովականներուն կողմէ, պիտի յանձնուի Ս. Նախագահին։

—Ցաւով կ'իմանանք թէ Տ. Մկրեան Ս. քահանային վիճակը բարւոքման նշան մը ցոյց չի տար զատ, երէկուընէ ի վեր ծանրացած է։ Բժիշկները հաստատած են թէ հիւանդութիւնը թիֆօ է։ Այսօր, Տոքթ. Խորասանճեան էֆ. պիտի այցելէ Արժ. հիւանդին։

—Պալեան Սարգիս պէյի համար ալ կ'ըսուի թէ կտակ մը թողուցած է։ Բայց կտակներու մասին վերջին տարիներս ազգին կրած յուսախաբութիւնները այնքան շատ եղան, որ կը վարանինք հաւատ ընծայելու այս զրոյցին։

—Թիֆլիսի Զգրաշէն թաղի Ս. Աւետեաց եկեղեցիին քահանայ հանգուցեալ Տ. Աղաջանեանցի մահուամբ բաց մնացած հոգեւոր պաշտօնին համար բազմաթիւ ընտրելիներ ներկայացեր են, քահանայ, սարկաւագ, և աշխարհականներ ալ, այնպէս որ հարկ եղեր է քանի մը անգամ ծխական ժողով կազմել, վիճաբանել, խորհրդակցիլ և կրկին քուէարկութիւն կատարել։ Վերջին քուէարկութեան մէջ մեծամասնութիւն շահեր է Արշակ սարկաւագ Մինասեան 39 ձայնով մինչդեռ իր մրցակիցը Պ. Գրիգոր Շամբուտաղեան 31 քուէ ստացած էր։ Երկու ընտրելիներն ալ ուսուցիչ են Ներսիսեան դպրոցին մէջ։

—Բերայի Թաղ. Խորհուրդին հրաւէրով, Արաբկիրի առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. վարդապետ յառաջիկայ կիրակի առաւօտ Պատարագ պիտի մատուցանէ և քարոզ պիտի խօսի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ։

—Բեդերսպուրկէն կը գրեն. «Հոկտ. 24ի կիրակին, տեղիս Հայոց եկեղեցում, Ս. Պատարագից յետոյ, հոգեհանգիստ կատարեցին Արաքս գրական և գեղարուեստական հանդէսի խմբագիր-հրատարակիչ հանգուցեալ Սիմէոն Գուլամիրեանցի յիշատակին։ Հոգեհանգիստին ներկայ էր մեծ բազմութիւն. պատարագին երգում էր ներդաշնակեալ խումբը»։

—Մոսկուայի Լազարեան Ճեմարանի ձեռնարկած «Արեւելագիտութեան վերաբերեալ երկերու հրատարակութեան» առաջին հատորը լոյս տեսեր է Գրիգոր Խալաթեանցի ձեռքով։ Այդ հատորը կը կոչուի «Գիրք Մնացորդաց ըստ հնագոյն հայ թարգմանութեան ըստ կրկին ձեռագիր օրինակաց, հանդերձ Բ. լուսագիր նմանատպութեամբք նոյնին»։ Գրքին վերջը կցուած են Ս. Էջմիածնայ Մայր Աթոռին և Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց վանքի մատենադարաններուն մէջ գտնուած մէկ քանի գրչագիրներու օրինակները։

ՍԻՆՈԴԱԿԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ

Ս. Էջմիածնայ ամսաթերթին վերջին թիւը, Սինոդական Օրագրութեան բաժնին մէջ կը պարունակէ հետեւեալ որոշումները.

Աստրախանի թեմի առաջնորդ Գեր. Արիստակէս արքեպիսկոպոսի յայտարարութեան համեմատ, Սինոդը գրեց օտար դաւանութեանց հոգեւոր գործոց դեպարտամենտին և խնդրեց, որ թոյլտուութիւն տրուի Գիւլումեանց Տ. Մեսրոպ քահանային՝ իւրաքանչիւր տարուայ ամառնային երեք ամիսը գնալ հովուելու Սիբիրիայի լուսաւորչական Հայերին։

—Երեւանի կոնսիստորիայի ցուցմամբ, Սինոդը որոշեց Ալէքսանդրապոլի Մկրտիչ քահանային ուղարկել նոյն թեմի վանքերից մէկն առժամանակեայ բնակութեան համար՝ մինչեւ ապաշխարէ իւր գործած զեղծումները. իսկ նրա ծուխը յանձնել մի ուրիշ քահանայի, քահանայական արդիւնքների կէսը հասցնելով նրան, վանահօր ձեռքով։

—Հանգուցեալ Մնացական Տէր Դաւթեան Ս. Էջմիածնի Մայր Աթոռի և Գէորգեան Ճեմարանի օգտին 2000 րուբլի կտակած լինելով, Սինոդը պատուիրեց Վրաստանի և Իմերէթի Հայոց կոնսիստորիային՝ նրա ժառանգ երդուեալ հաւատարմատար Պետրոս Յարութիւնեան Բաղանթարեանցից ստանալ նոյն գումարը և ներկայացնել Սինոդին։

—Սինոդը պատուիրեց Ղարաբաղի Հայոց կոնսիստորիային հանգ. Եղիսաբէթ Կրասիլնիկեանի կտակակատարից ստանալ յօգուտ Ս. Էջմիածնի կտակուած հազար րուբլին. մնացեալ կտակած դրամը յանձնել Շուշու Մեղրեցոց եկեղեցու երեցփոխին և Շուշու Կուսանաց Մենաստանի մայրապետին. իսկ 24,000 րուբլու տոկոսի կէսն ստանալ և պահել կոնսիստորիայի գանձարանում, մինչեւ Ղարաբաղի թեմի համար նոր առաջնորդ կարգուելը։

—Սինոդը խնդրեց Կովկասի Գ. կառավարչապետի թոյլտուութիւնը՝ գնելու Յարութիւն Փարաջանեանցից 10,500 րուբլի արժողութեամբ մի գետին՝ Ներսիսեան Հայոց հոգեւոր դպրանոցի համար կրպակներ շինելու նպատակով։

* * *

Դարձեալ, Էջմիածնայ ամսաթերթին «Հայրապետական Հրամաններ»ու բաժնին մէջ կը կարդանք թէ Ն. Ս. Օծութիւնը օրհնութեան գիր մը ուղղեր է Ռուսչուքի ազգայիններէն Պ. Աղաւել Յովսէփեանի որ իր ծախքով կառուցած էր նոյն քաղաքին աղջկանց վարժարանը։ — Հայրապետական կոնդակով հաստատուեր է Նուխիի հոգեւորական դասին առաջարկը որով կը խնդրէին վաւերացնել Յովհաննէս Քոչարեանցի պաշտօնը Զանազան Զաքարեանցի հետ։ — Յատուկ պաշտօնագրով հրամայեր է Թիֆլիզի Կոնսիստորիային, թէ պէտք չէ ո՛ր և է քահանայ իր ձեռնադրուած տեղէն այլուր փոխադրել։

Մայր Աթոռի Տպարանական Ժողովին անդամ Խաչար սարկաւագ՝ Հայրապետական թոյլտուութեամբ Դորպատի համալսարանը ուղեւորեր է ուր բարձրագոյն կրթութիւն պիտի ստանայ Պ. Մանթաշեանի ծախքով։

ԿՈԼՄԱՆՈՎԻ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

Մեր Կովկասեան թղթակիցը քանի մը շաբաթ առաջ օրը օրին հաղորդեց Բագուի նաւթատէր-վաճառական հայազգի Պ. Բ. Կոլմանովի սնանկութիւնը՝ յարակից մանրամասնութիւններով։

Երէկ իրիկուան թղթաբերով առնուած լուրեր կը ծանուցանեն թէ Բագուի նահանգական դատարանը՝ քննելով Բ. Կոլմանովի և անոր մօրը սնանկութեան գործը (վասն զի մայրը մասնակցութիւն ունի եղեր իր զաւկին առեւտրական գործերուն մէջ) վճռեր է պաշտօնապէս սնանկ հռչակել զանոնք և սէնտիքներու ժողով կազմել տալ՝ որուն տրամադրութեան ներքեւ պիտի դրուին Կոլմանովներուն ամբողջ ստացուածքը, պայմանաւ որ բան մը չծածկեն. հակառակ պարագային մէջ քրէական յանցանքով պիտի մեղադրուին։

Պ. Կոլմանով բանտարկուեր է, իսկ մայրը դրաւոր խոստում տուեր է թէ Բագուէն չպիտի հեռանայ։

Դատարանական որոշման համաձայն, պահանջատէրները հոկտ. 24ին ընդհանուր ժողով կազմեր են իրենց մէջէն սէնտիքի վարչութիւն մը կազմելու համար։ Կոլմանովի պարտքին գումարն է 1,100,000 րուպլի։ Գլխաւոր պահանջատէրերն են եղեր Առաքել Մատուրեանց Բէգլարեան եղբայրները, և քանի մը ռուս սեղանաւորներ ու վաճառականներ։

Պերճ և Հայկ Քէրէսթէճեան էֆ.ները, Պետրոս էֆ. Քէրէսթէճեան, և Քէրէսթէճեան, Թօրանէլեան, Մանուէլեան, Շահպազեան ու Ֆրէնկեան ընտանիքները շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք ներկայ գտնուեցան հանգուցեալ ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՇԱՔԻԿ ՔԷՐԷՍԹԷՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան եւ ցաւակցութիւն յայտնեցին։

Իւթիւճեան, Ճէճիզեան, Փէշտիմալճեան, Զուլհաճեան և Ճէվահիրճեան ընտանիքները շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք ներկայ գտնուեցան հանգուցեալ ՏԻԿԻՆ ՍՐԲՈՒՀԻ Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան և ցաւակցութիւն յայտնեցին։

Նիւ Եորքէն հաղորդուած է մեզ, հրատարակելու խնդրանօք, մահազդը ողբացեալ Լողոֆէթ էֆ. Պալեօզեանի որուն յանկարծամահ ըլլալը ծանուցինք երկու շաբաթ առաջ՝ մեր ցաւակցական զգացումներովը.

ԼՈՂՈՖԷԹ ԷՖԷՆՏԻ ՊԱԼԵՕԶԵԱՆ, Ատենապետ Քաղաքական Ժողովոյ, Հայոց ի Զմիւռնիա, որ շաբաթ մը առաջ Նիւ Եորք հասած էր, կնքեց իւր մահկանացուն Շաբաթ առաւօտ, Նոյեմբեր 4ին։

Հանգուցելոյն սգազգեաց ազգականք և բարեկամք կը հրաւիրեն զազգայինս ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին որ պիտի կատարուի յառաջիկայ Կիրակի օր Նոյ. 12ին, յետ միջօրէի ժամ մէկին ի Ս. Ոսկեբերան եկեղեցւոջ, 7 Ավն. և 39րդ. փողոց։

Նիւ Եորք 8 Նոյ. 1899

Զմեռուան եղանակին համար միայն

ՏՈՔԹ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ

Հիւանդ կ'ընդունի իր տունը Բերա, Աղա փողոց թիւ 1, ամէն օր իրիկուան ժամը 10 էն ետքը։

843 3—6

ՃԱՊԷԼ ՏՕՆԷԼԵԱՆ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԴԻ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐԻ

Բ. ԳԻՐՔ

Կը ծախուի բոլոր հայ գրավաճառներուն քով, 4 ղրուշի։

ՏՈՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ

Տեղափոխած է իր բնակարանը Բերա Իմամ Փողոց թիւ 5։ Հիւանդ կ'ընդունի Բշ. Դշ. և Ուր. օրերը կէս օրէն վերջ եւ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր։

484 4—10

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Նոյեմբեր 21ի թերթէն)

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ.— Բրէթորիայէն ղրկուած նոյեմ. 10 թուական հեռագրի մը նայելով, Ժուպէռ զօրավարը յայտարարութիւն մը հրատարակեր է որով պաշարման վիճակ կը հռչակէ Նաթալի և Պէչուանալանտի մէկ մասին մէջ. նաեւ կանոններ կը սահմանէ լրտեսներու և մատնութիւն ընող առաջնորդներու համար։ Տասնըչորս օր պայմանաժամ տրուած է անոնց որոնք չհամակերպելով այդ յայտարարութեան տրամադրութեանցը, կ'ուզեն հեռանալ։

—Օռանժ Ռիվըրի բանակետղին մէջ անգլիական նաւային կիսաբաժնի ժամանումին կը սպասուի՝ Քիմպըրլիի օգնելու սահմանուած զօրախումբը ամբողջացնելու համար։ Փոխադրութեան բոլոր կարգադրութիւնները աւարտած են։ Սպաները հրաման ստացած իրենց համազգեստին վրայէն վերցնել բոլոր այն նշանները որոնցմով կը զանազանուին զինուորներէն։ Զօրախումբը քանի մը օրէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Քիմպըրլի։

—Պօէրները մեծ ջանքեր կ'ընեն Պասութոններէն մշակներ գտնելու համար, վասն զի իրենց հունձքերը սկսած են փտտիլ։ Բրիտանական գործակատարները կ'աշխատին թող չտալու որ Պասութոնները հեռանան իրենց տեղէն, թէեւ Պօէրները կը սպառնան անոնց գերի վարել և Մասէրուն գրաւել։

—Բէրթաունէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ Պօէրները պահեստ չունին և թէ պարտաւորուած են 12էն 14 տարեկան տղաք զէնքի տակ կոչել։ Հասուն տարիք ունեցող բոլոր մարդերը զինուոր գրուած են, բաց ի քանի մը պաշտօնեաներէ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Պէրլինէն նոյեմ. 19 թուականով կը հեռագրեն թէ Խորհրդարանին և ոչ մէկ կուսակցութիւնը կ'ընդունի նախարարութեան ծրագիրը՝ գործադուլ ընողներու ծայրայեղութիւնները սեղմելու մասին։ Պահպանողականները կը պահանջեն ջնջել՝ տաժանակիր աշխատութիւն տրամադրող յօդուածը։ Կաթոլիկ կուսակցութիւնը վարանած է և չի կրնար որոշում մը տալ թէ ծրագիրը պէտք է ամբողջութեամբ մերժել թէ յանձնաժողովի մը յղել։ Ազգային-ազատականները իրենց մէջ տարակարծիք են։ Մեծ ճարտարագէտներու կուսակցութիւնը փոփոխութիւններ առաջարկած է, սակայն կը մերժէ ձախ թեւը այն կուսակցութեան որուն պետն է Պ. Պասէրման։ Կ'երեւայ թէ նախարարութիւնը կ'ուզէ այդ ծրագրին գործը կարգադրելէ ետքը, փակել Խորհրդարանին նստաշրջանը։ Թէեւ ըսուեցաւ որ կայսրը նոր նստաշրջանին բացման գահաճառին մէջ նաւատորմին յաւելման ծրագիրը պիտի պաշտպանէ, սակայն այդ Խորհուրդը մէկ կողմ թողուեցաւ։ Գործադուլ ընողներու դէմ եղած ծրագիրը եթէ մերժուի, Խորհրդարանը պիտի լուծուի։ Այդ միջոցը այն ատեն պիտի գործադրուի երբ Խորհրդարանը չընդունի նաւատորմին յաւելման ծրագիրը։

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ ՌԷՇԹԻ ՄԷՋ. — Թայմզ նոյեմ. 20 թուականով հեռագիր մը ըստացած է Պարսկաստանէն թէ ահագին հրդեհ մը մոխիր դարձուցեր է Ռէշթի կարաւանսարայը։ Եղած վնասը հարիւր հազար անգլիական ոսկի կը հաշուի։

ԼՈՆՏՈՆԻ Չինական դեսպանը որ Անգլիոյ ճարտարարուեստական կեդրոնները կ'այցելէր, իր կառավարութենէն հրաման ստացեր է անմիջապէս Պեքին երթալ, ուր իր ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Կ'ենթադրուի թէ Ծայրագոյն Արեւելքի համար քաղաքական նոր կարգադրութիւն մը կայ և թէ բանագնացները Պեքինը ընտրած են իբր չէզոք վայր մը։

ՍԱՐՍԷՒ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԸ. — Բարիզի մէջ վերջերս աճուրդի հանուեր է հանգուցեալ թատերական քննադատ Ֆրանսիսք Սարսէի մատենադարանը։ Իր գիրքերէն մեծ մասը շահեկան ու գեղեցիկ ձօներ կը պարունակէն, ինչպէս հետեւեալը որ կը գտնուի Տիւմա որդիի մէկ հատորին վրայ. — «Ինչ որ խոշոր ոտքով Բրուսիացիները չպիտի կրնան ճզմել, այն բանն է՝ որ Ֆրանսացիի մը ուղեղին մէջ կը գտնուի։ Եթէ երբէք ստորին կողմէն աշխարհակալեն զմեզ, վերի կողմէն կրկին պիտի գրաւենք։ Այսօր մեր երկրին մէջն են, մինչեւ որոշ ատեն մը մենք ալ անոնց երկրին մէջ կ'ըլլանք։ Եւ ո՞վ գիտէ, թերեւս մեծ ծառայութիւն մը կը մատուցանեն մեզի, բռնադատելով զմեզ որ խորհինք ու ինքնամփոփուինք»։ Բազմաթիւ գրագէտներ ներկայ էին աճուրդին։ Ապալի Թօլլյայի մէկ օրինակը՝ որուն պատկերները Միւալաս պատրաստած էր և որուն էջերուն եղերքը Ադոլֆ Ժիւռարդին քանդակներ նկարած էր, ծախուեցաւ 203 ֆրանքի։ Առ. հանդէսին մէկ հաւաքածուն (1875-87) 245 ֆր.ի։ Պըլզաքի ամբողջ գործերը, ինչպէս նաեւ անոնց վրայ գրուած շատ մը հատորներ՝ 160 ֆր.ի։ Պըլզաքի Շուանը՝ Լը Պլանի պատկերներով 295 ֆր ի։

ԱԶԴ —Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութեան

Արեւելեան երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն 179րդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ նոյեմբեր 18.30, հինգշաբթի, կէս օրին, Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութեան կեդրոնատեղին, հրապարակաւ, և աջակցութեամբ Օսմ. կայս. Պանքային։ 3—4

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ, 23 նոյեմբ.—Պատերազմական Նախարարութիւնը այսօր ալ ո՛ և է լուր չտուաւ Թրանսվալի մասին։ Սակարանին մէջ միշտ գէշ տպաւորութիւն կը գործէ այս պարագան։ Անգլիական քոնսոլիտէն իջաւ 102.87ի։ Հարաւ-ափրիկեան հանքային արժեթուղթերը գրեթէ կայուն են. Ռանդ Մին՝ 42, Չէրթըրտ 4.03 և Թրանսվալ 3.75։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՎԻԷՆՆԱ.—Ֆրանց Յոզէֆ կայսրը մեծ գոհունակութիւն յայտնեց պետական պայմանադրութիւնը վերջնականապէս կարգադրուած ըլլալուն համար։

—Բուռն վիճաբանութիւններէ ետքը, Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովը 123ի դէմ 171 ձայնով մերժեց ամբաստանութեան ենթարկել Թուն կոմսին նախարարութիւնը։

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԱՏԵԱՆ

ԲԱՐԻԶ.—Այսօր սկսան ամբաստանող կողմին վկաները լսուիլ։ Ոչ մէկ միջադէպ։

VIN DE PEPTONE

Յղութեան հաճոյքները ընդհանրապէս կը պղտորուին փսխումներով, ստամոքսի ինկումներով, և զրկելով սնունդէ անանկ ատեն մը ուր ամէնէն աւելի շատ սնունդ պէտք է առնել։ Շաբօթոյի Պեփթոնի գինին կ'անհետացնէ բոլոր ատոնք, ախորժակ կու տայ յղի կանանց, ինչպէս նաեւ ստամոքսային հիւանդութիւն ունեցողներուն և առ. հասարակ ծանր հիւանդութիւններէ տառապողներուն։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	17
Ամէնէն բարձր գին	»	24	18 1/2
Ամէնէն վար գին	»	24	17
Ռումէլիի Երկթ. զոց.	Ֆր.	116	62
Ամէնէն բարձր գին	»	116	75
Ամէնէն վար գին	»	116	62

ԲԱՑՈՒՄ 12 Նոյ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	13
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	116	25
Օսմանիյէ		415	--
Ռէժի		265	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քրէտի Ժէնէրալ ՕՏՏՄ.		2	35
Երկրագործական Պանքա		7	—
Սօս. Օթ. Եաւծ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	15
Թրամուէյ բաժնեթ.		300	—
» ժուիսանս		210	—
» պարտաթ.	Ֆր.	494	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	290	—
Քառոմի Ն. Փոլսու	»	4 2	—
Թրանսվալ	»	69	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	19
Անգլիական ոսկի	»	110	18
Բօլ էմբէրիալ	»	96	—
Քրիմլիք	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	38
Մէճիտիէ	»	87	-
Ռուպլի [illegible]	Օ. Ո.	»	62

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	07
» » չէք	»	109	15
Բարիզ » »	Ֆր.	23	02
» » չէք	»	23	98
Պէրլին անտօկոս չէք	Մարք	18	61
Վիէննա չէք	Ֆիօր.	19	96 1/2

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 23 Նոյ.

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	40
) զոց.	»	22	40
» » » Բ.		26	70
» » » Գ.		25	40
Օսմանիէ	»	413	—
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	117	50
Օսմ. Ռէժի	»	285	—
Օսմ. կայս. Պանքա	»	561	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	100	32
Քրէտի Լիոնէ	»	1004	—
Պանք տը Բարի	»	---	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալիական Ռանթ	»	94	05
Թրանսվալ	»	69	—
Սպանիական արտաքին	»	67	15
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	260
Գրամազէյլ	»	63	

ՊԷՐԼԻՆ, 23 Նոյ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	Մարք	122	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	117	90
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	245

ՎԻԷՆՆԱ, 23 Նոյ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	57	03
» Լոնտոնի վրայ	»	120	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	58	20
Օսմ. Ռէժի	»	153	30

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Պ. ԷՏՈՒԱՌ ԼԱՖՕՆՏԷՆ, ներկայացուցիչ անգլ. ՌՕՅԸԼ ապահովագրական ընկերութեան և միանգամայն գործակալ՝ Լիվըրբուլի ԼԷՅԼԸՆՏ շոգենաւային ընկերութեան, իր գրասենեակները փոխադրած է Ղալաթիա, Էսկի Կէօմրիւկ-Խան, քարափին մօտ, Մէսաժըրի Մարիթիմի գրասենեակներուն դէմ։ 485 4—6

ՍԳՈԴԻ ՄՕՌՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՃԱՌԱԿ 1888

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ.

Պարոնայք Սգոդ եւ Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մորիւ ձկան իւղն իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուզած է, մանաւանդ այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396, Մեծ փողոց Բերա, 396

Տեսնել 4րդ Երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

12 Նոյեմբեր 1899

Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 770.

Ջերմաչափ 7.

Օդը ամպոտ:

Կէս օր. — Ժամը 7.20 :

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	12
Սէլանիկ	—	3
Իզմիր	—	8
Հալէպ	—	—
Էնկիւրիւ	—	—
Պրուսա	—	6
Արխանկել	13	—
Բեդերսպուրկ	6	—
Մոսկուա	9	—
Բարիզ	—	4
Վիեննա	—	5
Օտեսա	—	0
Սօֆիա	—	0
Աթէնք	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ. — Հանդարտ :

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցունէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ. առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չիկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։ — Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնազուրկ անձերու դիմել Տքթ. Պառիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երերուն և անարմատ ակռաները, արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, և այլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամէնէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառիի՝ լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարեալապէս գոհ մնալէն ետքը միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

THE

LANCASHIRE INSURANCE COMPANY

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.

Հաստատուած 1852 ին

Կեդրոնական գրասենեակ ընկերութեան յԱնգլիա «Լանքաշայր Էնշիւրընս Քըմփանի» Էքսչէնճ Սթրիթ, Մանչէսթէր։

Դրամագլուխ	անգլ. ոսկի	3,000,000
Պահեստ	» »	1,574,400

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեպհականութեանց վրայ, ինչպէս քարաշէն և փայտաշէն տուներ, կարասիք, վաճառականական ապրանք, ևլն, ևլն, ամենապատշաճ պայմաններով և սակերով։

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնը ամէնէն նպաստաւոր պայմանները կ'ընծայէ կեանքերնին ապահովագրել ուզողներուն։

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ

Տեղեկական ապահովագիր, անվիճելի, առանց սեղմումի և շահուց մասնակցութեամբ։

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն

ՖՕՆՏ ՍԷԼԸՐ և ԸՆԿ.

Թիւ 4, Բիւչիւք Թիւնէլ Խան, Ղալաթիա

45—104

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

Արեւելեան Որբանոցին

1900

Նահանջ Թուականին Քրիստոսի

Գին 40 փարա

Այս օրացոյցին ընդարձակն ալ հրատարակուած է, որ բուն օրացոյցէն զատ կը պարունակէ 222 երես ընտիր եւ ամենուն օգտակար յաւելուած մը։ 22 հրահանգ առողջապահական եւ դեղ ու դարման ցաւերու. 30 հրահանգ առողջ, երջանիկ եւ երկար կեանք անցընելու համար. 28 հրահանգ ծնողաց, զաւակաց եւ երիտասարդաց համար. 41 հրահանգ օրիորդաց եւ կանանց համար։ — Բասիմ՝ ամուսնացելոց վրայ. Գեր. Յուսիկ Վ. Էսմէրեան՝ Հաւաբուծութիւն. 40 հարցերու պատասխան. 18 պատմութիւն. Տէր. Ճէկալեան՝ «Միւէսսիր պիր'իլաճ.» 40 զանազանք. 50 բեկորներ. 55 մարգարիտներ եւ 30 զուարճալիք։

Կը ծախուի ամէն առաջնակարգ Հայ գրատանց մէջ, կեդրոնատեղի Մատթէոսեան գրատուն։

Գին 100 Փարա

Մեծաքանակ գնողներու գոհացուցիչ զեղչ։ 8—20

ՆԵՎԱԶԻԼԻՆ

Ալ չպիտի զգաք ՀԱՐԲՈՒԽ

Ֆրանսայի առաջնակարգ քիմիագէտներէն մին, յաջողած է գտնել այս յամառ, տաղտկացուցիչ հիւանդութեան անմիջական դարմանը և մկրտած է զայն արեւելեան բառով մը՝ ՆԵՎԱԶԻԼԻՆ անուամբ։ Նեվազիլինի ազդեցութիւնը անմիջական է և գործածութեան եղանակը դիւրին. ամէնէն յամառ ՀԱՐԲՈՒԽՆ ու ամէն կարգի գլխու խլուածքները անմիջապէս կը բժշկուին յիշեալ դեղին շնորհիւ։ Ցայտնի է որ կուրծքի թոքի և շնչառական գործարաններու հիւանդութիւնները, թոքատապը, կրծատապը և մինչեւ իսկ թոքախտը, երկար ատեն անխնամ թողուած հարբուխէ առաջ կուգան։ Նեվազիլին ամէնէն սոսկալի հարբուխը վերջնականապէս բուժելով, կ'ազատէ մարդս սոսկալի հիւանդութիւններէ։

ՆԵՎԱԶԻԼԻՆը չքեղապէս պատրաստուած դեղ մըն է որ ՀԻՆԳ գրուշ գնով կը ծախուի հետեւեալ տեղերը։

Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու Գասապեանի դեղի մթերանոցը. Մէրամէթճեան դեղարանը, Մէզլքիի և Լինօսի դեղի մթերանոցները, Բերա Քանզիւքի Անգլիական դեղարանը և Բիւչիւքեանի Կ. Պոլսոյ, Բերայի և Ղալաթիոյ դեղարաններն և մայրաքաղաքիս ու գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու մթերանոցներուն մէջ։ Իւրաքանչիւր անգամի համար մէկ բրինձի հատիկի չափ առնելու է։ 9—30

ՏՈՒՔԹԷՕՐ ՀԱՐՄԱՆՏԱՍ

Կը ծանուցանէ թէ, հին և նոր ջերմամիզութիւնն ու անկէ ծագում առած ամէն կարգի հիւանդութիւնները կարճ ժամանակի մէջ կը բուժէ, առանց ո՛և է ցաւ զգացնելու։ Կասկածողներ՝ բժշկուելէ վերջ իսկ կրնան վճարել դարմանումի վարձքը։

Ամէն օր առաւօտէն մինչեւ իրիկուն հիւանդ կ'ընդունի, Կալաթա՝ Թրամվէյի ճամբուն վրայ Գարագիւլ օթէլին դիմացը թիւ 97, լամպաճիի խանութին վերնայարկը, մասնաւոր դարմանատանը մէջ. մուտքը լամպաճիէն։ 428 32—40

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունըրուբ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթաքիւղ հանգուցեալ մուխթար Ցակոբ աղայի տունը։

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible] Լիվըրփուլ և [illegible] գիծ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4561
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Օրանիա	7268	Աթլաս	2393
Պավոնիա	5587	Սարակոսա	2162
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորօքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրգ	1614	Լուքանիա	12950
Քադալոնիա	4845		

Ալէբբօ շոգենաւը, նաւապետ Հէվիսթըն, Լիվըրփուլէն Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի հասնի դէպի Նոյ. 25 (Ն. Տ.)։

Դիմել առ. ՃՈԼԻ և ՍԻԿԸՐ

Joly et Seager

Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Գարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն անուշահամ ձկան իւղն է «իբոֆոսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՕՑԼԸ (սքրաֆա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակալութիւն ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱԻՐԼ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարէն Կամուրջ Ժ. Վ.		Կամուրջէն Սկիւտար Ժ. Վ.		Սկիւտարէն Պէշիկթաշ Ժ. Վ.		Պէշիկթաշէն Սկիւտար Ժ. Վ.	
— —		— —					
— —		— —		— —		— —	
— —		— —		— —		— —	
— —		— —		— —		— —	
— —		— —		— —		— —	
2 —		2 50		1 50		2 —	
2 45		3 25	Իւսկ. Գուզկ.	2 35		2 45	Գուզկ.
3 30		3 50		3 50		4 —	
4 —		4 30	Իւսկ. Գուզկ.	5 —		5 10	
4 40		5 30		5 45		6 27	
5 20		6 15	Պէշիկթաշ	6 30		7 —	
5 45	Պէշիկթաշ	6 50	»	7 15		7 50	
6 30	»	7 40	»	8 20		8 35	
7 15	»	8 25		8 50		9 —	
8 —		9 —		10 —	Գապթ. Պէշկ.	10 15	
8 45	Պէշիկթաշ	9 40		10 40	» »	10 50	
9 30		10 10	Գուզկ.	11 40		11 50	
10 10	Պէշիկ. Գապթ.	10 40	»	12 5		12 10	
10 30	Գուզկունճուք	11 —					
10 55	»	11 25	Գուզկ.				
11 15		11 45					
12 —		12 5					

ԱՄ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենահին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Գուլվառ տէ Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամապէս փոխադրուած են Նոդր-Տամ տէ Վիքդուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ Փր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 Փր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 Փր., 1897էն 1,424,000 Փր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք երբեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու ետ սրբուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քէնէչ-Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 9 21 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 10 22 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (ճադորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 11 23 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 11/23 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 12 24 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 16

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	27.000.000
Պահեստի դրամ	»	52.002.500
Տարեկան հասոյթ	»	70.339.912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԾՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիներով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիտոս խան. 20 21 22

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ' Ս. ԹԱՇՃԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible] Զէբոնաենեաց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ [illegible] ակռաներն [illegible] կը լեցնեն. [illegible]

Նորանշանի եղանակաւ, նուրբ, [illegible], և [illegible] ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, [illegible]

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև [illegible] միջոցաւ, առանց ցաւի [illegible]

Ց. Գ. Ջիհանները կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամէն օր, ([illegible]) հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղին։

Գաւառէն [illegible] կրնան գրել իւրեանց բնակարանէն, [illegible] 1 [illegible]

Լ'ԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.	1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 280 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Գ. Կոմս Էտմոն Ջիշի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռուտոլֆ Հօեօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Ֆօլման Նաքօ, » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բոնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քոմիսէր
Գ. ԺԵՆ ՄԻԻՔ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրոտտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Պօրօտինօ	1284	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրակօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ջիւնօ	1080	Օնթարիօ	4056	Թօրբինօ	487
Գալիփսօ	1337	Էրատօ	1481	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլպինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1823	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Բրայթօ	2229	Վօլթուրնօ	2896
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	[illegible]	1633	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնդզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Գլիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Մուրիլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսթըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 25ին (Ն. Տ.)։

Դիմել առ. գործակալս Ֆ. ՀԻԼՑ ԷՆՑ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅՑԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Նոյեմ. 27ին Մինկրէլի, Սեւ ծովէն։
» 29ին Աստղ Տէքքէ, Անվէրսէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Նոյեմ. 28ին Մինկրէլի, Մարսիլիա։
Նոյեմ. վերջ Աստղ Տէքքէ, Անվէրս։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.
Առաջին կարգի 245 Ֆրանք. 2. կարգի 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաւին վրայ։ Թ. ՌԸՅՕՒԼ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ, Պորտօ, Միջերկրական և Սեւ Ծովի գիծի [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամսէս	3000	Թիպա	2500
Անպիս	3000	Նէքթօ	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբօլս	3000	Թէպս	2250
Խորոս	3000	Սֆինքս	2000
Օզմանլի	3000	Գալբրնէ	1800
Քարնաք	2500	Փիլէ	1800

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրփուլ

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ և Աթլանթեան գիծի բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթօրիըն	10500	Ֆլավիըն	3500
Առմէնիըն	10500	Իտալիըն	3500
Քէսդրիըն	10500	Արքատիըն	3500
Լանքասդրիըն	9000	Ալճէրիըն	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիըն	3500
Գոլոմպիըն	8000	Աթէնիըն	2500
Ճորճիըն	8000	Անատոլիըն	2500
Քոռոնիըն	8000	Ալգէրիըն	2500
Ֆիրճինիըն	8000	Լէսպիըն	2000
Ֆալէրնիըն	3700	Մինիօ	900
Վալոնիըն	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիըն	3700	Լիսպօն	800
Ֆալիըն	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրամանագիրը դրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ. ԷՏՎԱՐ ԼԱՏՈՆՏԸՆ
Քիւչիւք Միլլէթ խան
Ղալաթիա

Արտօնատէր ԶԱՐԷՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (76)

ՍԻՄՕՆ ՊՕՒՎԷ

ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Գ. ՄԱՍ

Զ.

ԴԱՒ ՄԸ

—Միսմինակը կը բնակի և տարուան մէջ հազիւ իր անձնական պէտքերուն համար 1200 ֆրանքի չափ կը ծախսէ։ Իր անցեալին վրայ շատ քիչ բան միայն կ'ըսէ։ Ամէն մարդ գիտէ թէ իր տանը մէջ արժեթուղթեր ու դրամ ունի։ Շատ կը տեսնուի քահանաներու հետ ու կ'ըսեն թէ միտք ունի իր հարստութիւնը անոնց ձգելու։ Մեզի պիտի ըլլայ, անանկ չէ՞...

—Անշուշտ, պատասխանեց Ժօլի Կէօլ։ Պանքալար շարունակեց.

—Հիմա մտիկ ըրէ։ Իմ առած տեղեկութիւններս շատ ճիշդ են և արդէն իսկ յատակագիծս շինած եմ։ Այն տունը ուր տիկին Մասէն կը բնակի Օթէօյլի մէջ, ինքնին շատ յարմար է մեր մտադրութեան։ Դռնապանը փողոցին վրայ կը բնակի, և որովհետեւ տունը շատ հանդարտ է, գիշերուան ամէն ժամուն դուռը կը բանայ առանց անհանգստութեան։ Ներս մտնողին կը մնայ միայն անոր սենեակին առջեւէն անցնիլ և անունը ըսել։ Այդ շէնքին առաջին մասին մէջ կը բնակի յանձնակատար մը՝ որ յաճախ կէս գիշերին տուն կը վերադառնայ։ Բօվէն անունով երիտասարդ մըն է։ Մենք անանկ օր մը կ'ընտրենք՝ որ Բօվէն բացակայ ըլլայ։ Եւ ճիշդ վաղը չէ միւս օր պիտի բացակայի։ Դուռը կը զարնենք. կը բանան, ու ես Բօվէն անունը կու տամ կասքոնեան հնչումը նմանցնելով։ Դռնապանը՝ անշուշտ կէս քունի մէջ, թող կու տայ որ անցնինք։ Կը կտրենք պարտէզը ու կը հասնինք այն պզտիկ տաղաւարին որուն մէջ կը բնակի տիկին Մասէն. ստորնայարկը պզտիկ ճաշասրահ մը և խոհանոց մը կը գտնուին. յետոյ սանդուխ մը կայ՝ որ դէպ ննջարան սենեակը կ'առաջնորդէ։ Կամացուկ մը կղպանքը կը կոտրենք, ներս կը մտնենք և...

—Ե՞ւ...

—Եւ կընենք ա՛ն ինչ որ պէտք է անանկ պարագաներու մէջ։

—Լա՛ւ. վե՞րջը...

—Ետքը նորէն վար կ'իջնենք։

—Ու բնականաբար նորէն կ'անցնինք դռնապանին սենեակին առջեւէն։

—Բնա՛ւ։ Մինչեւ պարտէզին խորը կ'երթանք։ Այդ կողմը վեց ոտք բարձրութեամբ պատ մը միայն կայ՝ որ ամայի փողոցի մը կը նայի։ Կրազիէլլան հոն մեզի կը սպասէ, որպէս զի հսկողութիւն ընէ, ու երբ ճամբուն ապահով ըլլալը իմանանք, պատն ի վար կը ցատկենք և ամէն բան կը վերջանայ։

Ժօլի Կէօլ հրաշալի պաղարիւնութեամբ մը լսած էր այս վայրագ առաջարկութիւնը։

Եւ սակայն, թէև բառ մը անգամ չէր կորսնցուցած Պանքալարի պատմածէն, միտքը խռովուած էր անհանգիստ մտածումներով։

—Բարեբաղդաբար, կը մտածէր ինքնիրեն, Պանքալար մոռցաւ ինծի պատմել բոլոր ասոնք. եթէ երբեք ուրիշ մը ընտրած ըլլար, վարպետին մայրը մեռած էին անպիտանները։ Մանտրինէ բնաւ չպիտի մխիթարուէր, ինչպէս նաև ես։ Ի՛նչ բարեբաղդ դիպուած։ Քահանաները ուրեմն իրաւունք ունին՝ երբ կ'ըսեն թէ նախախնամութիւն մը կայ։

Յետոյ, աւելի տխուր մտածումներ կը խճողուէին մտքին մէջ։

—Եթէ երբեք վարպետին մայրը սպաննուի, Ֆարուա-Պէյեօղի պառաւին վրէժը լուծուած պիտի ըլլայ։ Ա՛հ, շատ դժբախտ չեղանք անոր նկատմամբ։ Վարպետը մասնակից էր այդ խնդրին և ամէնէս աւելի։ Իրաւ է որ դէշ կին մըն էր, բայց վերջապէս պէտք չէր անոր բովանդակ հարստութիւնը գողնալ ետք զայն ողջ ողջ այրել։ Ա՛հ, եթէ երբեք վարպետը ճամբորդութենէ վերադարձին մայրը մեռած տեսնէր, իրաւ որ պիտի կարծեր թէ վերի նախախնամութեան մէկ վրէժը գործադրուած է։

Հակառակ այս բոլոր մտածումներուն, Ժօլի Կէօլ մտադրած էր ազատել Մանտրինէի մայրը։

Ինչպէ՞ս։

Հիմա որ Պանքալարի գաղտնիքին տեղեակ էր, մեծ դժուարութիւն մը չէր երեւար իր աչքին։

Բնական է որ ոստիկանութեան դիմելու մասին բնաւ մտածում մը չունեցաւ։

Ատիկայ թէ իր սկզբունքին և թէ շահերուն կը հակառակէր։

Առ այժմ ուզեց համաձայնած երեւալ Պանքալարի հետ և հարցուց անոր։

—Ուրեմն ե՞րբ գործի պիտի սկսինք։

—Վաղը չէ միւս օր։

—Վերջնապէս որոշո՞ւած։

—Վերջնապէս։

Ժօլի Կէօլ իր ծրագիրը պատրաստած էր։

Ցաջորդ առտուն պիտի երթար գտնէր Մանտրինէի մայրը՝ որ իր խորհուրդներուն կ'անսար, և անոր պիտի պատուիրէր երթալ քանի մը օր գիւղ քաշուիլ, հետը տանելով բոլոր ստակը։

Վերջը... անշուշտ կրնար կարգադրութիւն մը ընել։

Հինգերորդ արարուածին, Ժօլի Կէօլ բեմ ելաւ։ Իր դերին ամէնէն լաւ մասն էր ատ։ Իրեն անանկ հաւտացուցած էին թէ աղջիկը ինք ազատած էր հրէշին ձեռքէն։

Բայց, մինչդեռ հանդիսականները խնդալէ կը մարէին՝ իր սարսափահար մարդու շարժուձեւերը տեսնելով, առաստաղին զարդերէն մէկը փրթաւ տեղէն և ինկաւ ճիշդ իր գլխուն վրայ։

Ամբողջ սրահը սարսափի աղաղակով մը լեցուեցաւ ու ներկայացումը ընդհատուեցաւ։

Հալուէթ իսկոյն տուն փոխադրել տուաւ Ժօլի Կէօլը, մինչդեռ Պանքալար կը մրմնջէր Կրազիէլլայի ականջէն ի վար.

—Աւելի լաւ. երկուքս մինակ գործը գլուխ կը հանենք։

Է.

ՌԱՆԼԱԿ ՓՈՂՈՑԻ ՈՃԻՐԸ

Ինչպէս գիտեն արդէն, տիկին Մասէն մեծ յարգանք կը վայելէր թաղին մէջ։

Իր տղուն յանձնարարութեանը վրայ, քաղքենի ծերուկ կնոջ հագուստ մը կը հագնէր, իբր արժանաւոր այրի մը՝ որ կ'ուզէ մինչեւ իր մահուան օրը հաւատարիմ մնալ իր ամուսնին յիշատակին։

Թէեւ հազիւ 56 տարեկան էր, բայց զինքը տեսնողը իսկոյն եօթանասուն տարեկան կը կարծէր։

Ան իրիկունը տարօրինակ վիճակի մը մէջ կը գտնուէր։

Ճիշդ այն օրուան համար Պանքալար Ժօլի Կէօլի առաջարկած էր սպաննութեան ու գողութեան գործը։

Արդ, տիկին Մասէն վերջին ծայր անհանգիստ կը զգար ինքզինքը։

Տարօրինակ բանդագուշանքներ կ'ունենար ու կը կարծէր տեսնել իր զաւակը, Օնէզիմը, որուն վրայ բնաւ տեղեկութիւն չունէր ու նոյն իսկ չէր գիտեր թէ ո՛ւր կը գտնուի։

Բաւական տեւեց իր այդ վիճակը, մինչեւ որ որոշեց քնանալ ու մոմը մարեց։

Գրեթէ յանկարծ երազ մը տեսաւ, այլանդակ երազ մը՝ որուն մէջ կը կարծէր տեսնել Օնէզիմը, ինչպէս նաև իր խոստովանահայրը՝ Աբբա Լըրուան։

Այս վերջինին հետ ճամբուն վրայ կը սպասէր՝ իր զաւկին գալուստին սպասելով։

Մեծ ճամբու մը վրայ կը գտնուէին, աքասիաներ իրենց չորս կողմը, ցորեկուան մէջ՝ զոր լեցուն արեւ մը կը լուսաւորէր։

—Ինչո՞վ պիտի գայ կը հարցնէր աբբային։

—Կառքով։

(Շարունակելի)